

Erdészeti Lapok

Az Országos Erdészeti Egyesület folyóirata
CXXXVI. évfolyam 3. szám
(március)

Főszerkesztő
PÁPAI GÁBOR

A szerkesztőbizottság elnöke:
DR. SZIKRA DEZSŐ

A Szerkesztőbizottság tagjai: dr. Bartha Dénes, dr. Bondor Antal, Dévai Péter, Gencsi Zoltán, dr. Járási Lőrinc, dr. Király Pál, Oláh Tibor, Pintér Ottó, Répászky Miklós, dr. Somogyi Zoltán, Szakács László, Tóth Miklós.

Szerkesztőség: 1027 Budapest, Fő u. 68.
Telefon/fax: 201-7737
Mobil: 06-30-97-15-255
Internet: <http://larix.efc.hu/oe>

Kiadó:
Országos Erdészeti Egyesület
1027 Budapest, Fő u. 68.

Felelős kiadó:
KÁLDY JÓZSEF

Nyomdai munkák: INNOVA-PRINT, Budapest
Felelős vezető: ifj. Komornik Ferenc

A kézirat lezárva: 2001. február 28.

ISSN: 1215-0398

Terjeszti az Országos Erdészeti Egyesület. Felvilágosítást a lappal kapcsolatban az Egyesület ad. Megjelenik havonta. A beküldött kéziratokat, fényképeket nyilvántartásba vesszük. A cikkek, írások nem feltétlenül azonosak a szerkesztő véleményével, azok tartalmáért mindenkor a szerző felel. A szerkesztőség fenntartja magának a szerkesztés jogát. Honoráriumot – megegyezéssel – csak felkért íráso-kért, a fotóért, illetve grafikai munkákért fizetünk.

Címképünk: Tavaszvárás Águsházán. Fotó: Pápai Gábor

Tanulmányút Nordrhein-Westfalen tartományban (81. oldal)

Tartalom

Somogyi Zoltán: Nem az oxigén – a szén-dioxid! 69

Dr. Posztor Imre: A rekultiváció feladatai a külszíni szénbányák erdészeti újrahaznosításánál 71

Ahol az erdőségek egymásba ölelkeztek 73

Gondolatok a „Rekviem háromszázezer hektár erdőért?” című írással kapcsolatban 77

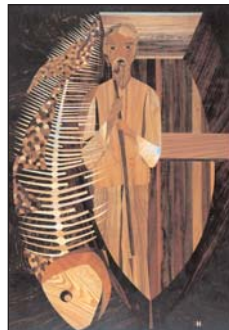
Tanulmányút Nordrhein-Westfalen tartományban 81

Gondolatok az Atlasz-cédrus (Cedrus atlantica Manetti) további vizsgálatairól és hasznosításáról 82

Megalakult a cédrusbizottság 84

A Dráva–Száva menti kocsányos tölgyesekről 85

Az intarzia művészete 86

A bibircses nyír (Betula pendula) termőhelyi igénye 88

Melyik évre esik a Selmeczi bányász Akadémia évszázados ünnepe? 93

Egyesületi hírek 97

A lapot
Magyarország legnagyobb médiafigyelője, az

» **OBSERVER** «

OBSERVER BUDAPEST MÉDIAFIGYELŐ KFT.
1084 Budapest, Auróra u. 11.
Tel.: 303-4738

rendszeresen szemlézi

Nem az oxigén – a szén-dioxid!

Erdők az üvegházban

Nyomgázok nyomában

Közkeletű szakmai hiedelem szerint az erdők egyik legfontosabb szerepe a létünkhöz oly nélkülözhetetlen oxigén termelése. Gyakran találkozni olyan véleményekkel, hogy „az erdők a Föld tüdeje” vagy „a zöld fák rengetege termeli az életet adó oxigént”. Kis számítással könnyen belátható, hogy ez a hiedelem alapvetően téves. Az erdő növényei termelnek ugyan oxigént, de ennek nagy részét saját maguk azonnal felhasználják, a maradék nagy részét pedig az erdőben állandóan zajló, a korábban képződött és elhalt szerves anyag lebontását előidéző folyamatok kötik le. Az azonnal fel nem használt, a levegő oxigéntartalmát növelő mennyiség így igen csekély a levegő oxigéntartalmához képest.

A levegőben ugyanis irdatlan mennyiségű oxigén van. A levegő jelenlegi magas (kb. 21%, ill. 210 ezer ppm-nyi) oxigéntartalma a növényi fotoszintézis eredményeként alakult ki több milliárd év alatt. Ez a nagy mennyiség csökken ugyan valamennyit az emberek légzése, ill. az emberi tevékenységek (pl. fűtés, közlekedés, az ipari termelés stb.) hatására, de ez a csökkenés (évente kb. 4 ppm; Cannell, 1995) koncentrációban igen csekély, a méréshatár közelében van.

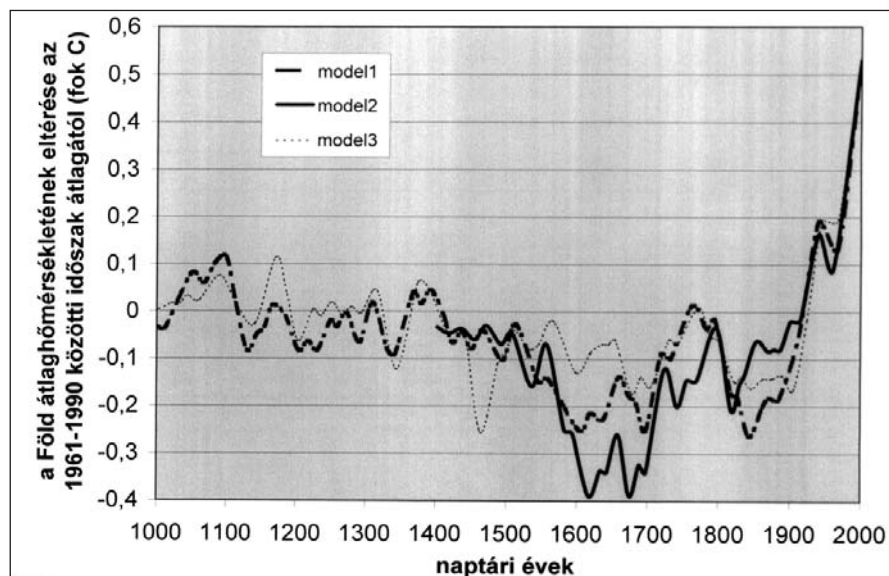
A levegőben lévő más, természetes eredetű, ill. az emberi tevékenység következtében felszabaduló gázok közül sokkal inkább az ún. üvegházhatást okozó gázokra, közülük is elsősorban a szén-dioxidra érdemes odafigyelni. Ennek az igen kis (mintegy 370 ppm-nyi) mennyiségben jelenlévő gáznak a természetes körforgalmát az emberi tevékenység jelentősen megváltoztatta. Ez a zavarás olyan mértékű, hogy az többek között a földi klíma megváltozását eredményezi, ami viszont az emberiségnek egyre növekvő, komoly problémát fog okozni a nem is távoli jövőben. E probléma nagyságrendjét felismerve a 2000. évi davosi Világ gazdasági Fórum állam- és kormányfői a klímaváltozást az emberiség legnagyobb kibívásának nevezték az új évszázad elején.

Közismert, hogy az erdők a légköri szén-dioxid-tartalom szabályozásában fontos tényezők. A szén-dioxid földi körforgásának ugyanis fontos állomásai az erdők. Ezért a klímaváltozásból eredő problémák megoldásában az erdőknek és az erdőgazdálkodásnak is jelentős szerep juthat. Ennek bemutatása előtt azonban röviden tekintsük át, mi is a sokat emlegetett klímaváltozás.

Amit a klímaváltozásról tudni érdemes

A klímaváltozás jelenéségnek megértéséhez először röviden foglaljuk össze a földtörténeti közelmúlt eseményeit. A földi átlaghőmérséklet az utóbbi 10 ezer évben kisebb ingadozásokkal kb. azonos értékeket mutatott. Az ingadozások a mai átlaghoz képest maximum 0,7 fokkal hidegebb, ill. 1,3 fokkal melegebb sávon belül maradtak. Az utób-

bi néhány száz évben sem volt teljesen egyenletes a hőmérséklet alakulása, de trendszerű változás nem volt kimutatható. Igazoltnak tűnik ugyanakkor, hogy a földi légkör középbőhmérséklete az elmúlt száz évben mintegy 0,6 °C-kal nőtt (más becslések szerint 1860 óta 0,7–1,5 fokkal; 1. ábra). A kérdéssel foglalkozó nemzetközi tudományos testület, az IPCC (Klímaváltozási Kormányközi Panel) legújabb becslése szerint az előttünk álló évszázadban már akár további 1,5–6 °C-kal is növekedhet a hőmérséklet. A kérdéssel foglalkozó kutatók jelentős része a meteorológiai adatok és éghajlati modellek vizsgálata alapján ma már azt állítja, hogy „klímaváltozásnak” vagyunk tanúi, és hogy e változásban az emberi tevékenység is határozottan érzékelhető szerepet játszik: nem valószínű, hogy kizárólag természetes jelenségről volna szó.

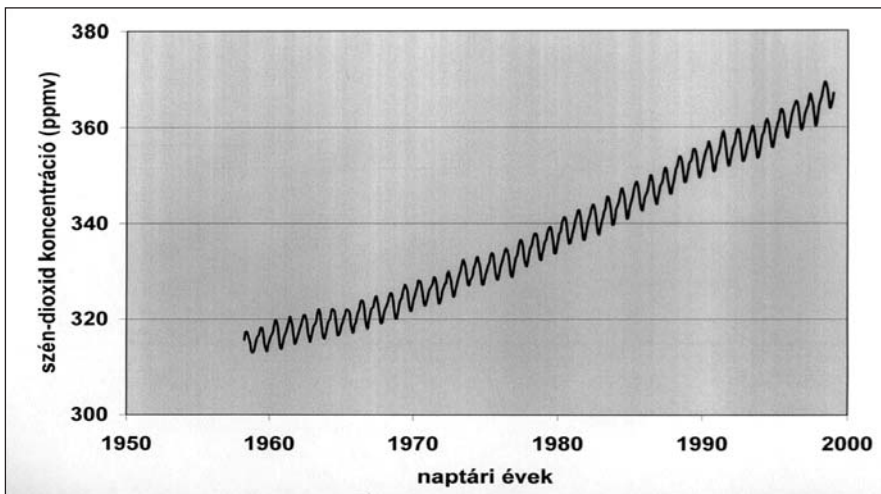

1. ábra. A Föld átlaghőmérsékletének alakulása az utóbbi évezredben három klímamodell, illetve tényleges mérések alapján. Az eltérésértékek az 1961–1990-es évek átlagához viszonyított, simított különbségek. A Meteorológiai Világszervezet többek között erre a grafikonra alapozva tartja ténynek a klímaváltozást (WMO, 1999)

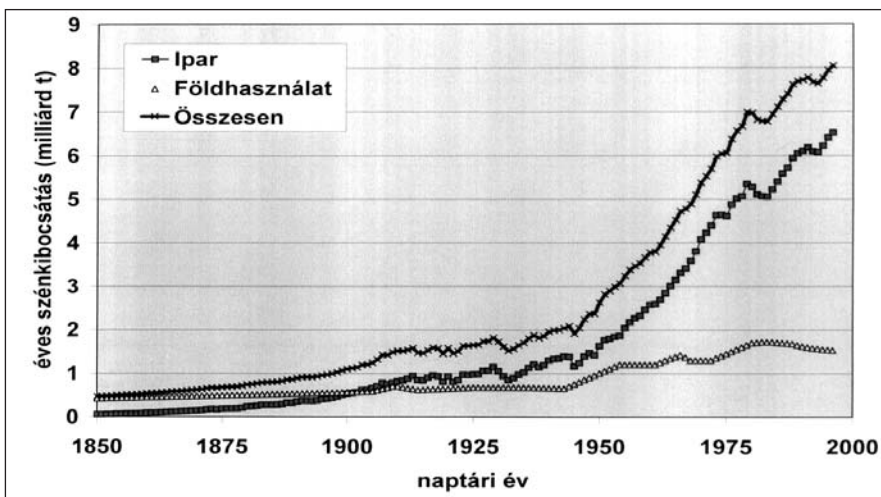
Az üvegházhatású gázok közül – a vízgőzt figyelmen kívül hagyva – a szén-dioxid van a legnagyobb koncentrációban jelen a levegőben. Ugyanakkor az is igaz, hogy sok gáz a szén-dioxidnál sokkal hatékonyabb az üvegházhatás kialakításában. E két tényező összhatásából az adódik, hogy a globális felmelegedésért első-

sorban mintegy 50–60%-ban a szén-dioxid tehető felelőssé.

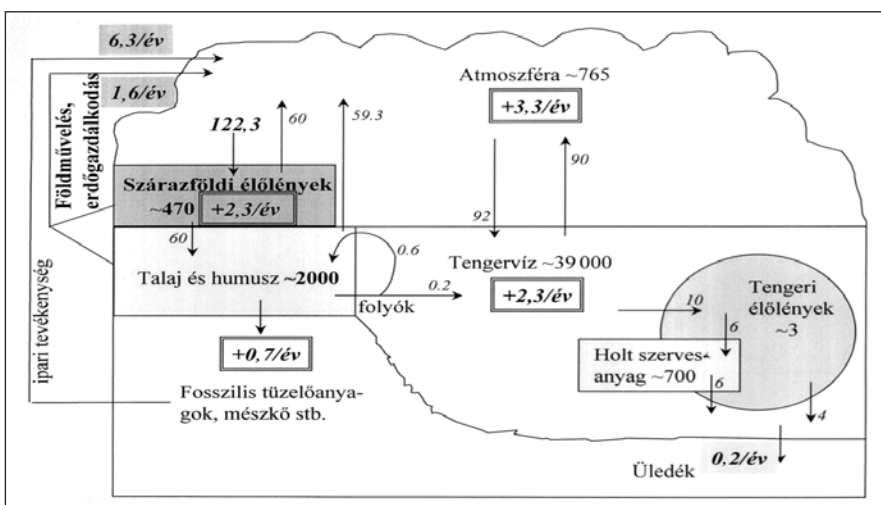
A levegő szén-dioxid-koncentrációja az utóbbi néhány ezer évben igen csak komoly, gyorsuló növekedést mutat. Egyértelműnek látszik, hogy a koncentráció növekedésnek az utóbbi másfél évszázadban megfigyelt felgyorsulása az ember tevékenységével

2. ábra. A levegő szén-dioxid-koncentrációjának emelkedése az elmúlt négy évtizedben (Keeling-Whorf, 1999). Az emelkedő trend mellett megfigyelhető éves ingadozás (kb. 7 ppm évente) azzal magyarázható, hogy a növények a vegetációs időn belül megkötik a szén-dioxidot, a vegetációs szünetben – ami nagyrészt egybeesik a fűtési szezonnal – ez a tevékenység szünetel, az óceánok viszont csak lassabban nyelik el, illetve szabadítják fel a szén-dioxidot

3. ábra. A szén-dioxid-kibocsátás alakulása 1850 óta (Houghton, 1996, Marland et al., 1999, IPCC 2000 alapján)

4. ábra. A szén földi körforgalmának főbb tárolói és folyamatai (Houghton et al., 1994, Dixon et al., 1994, Cannell, 1995, valamint IPCC 2000 alapján). Az erdőirtásokból kb. 0,7 milliárd tonna származik D-DK-Ázsiából, 0,6 milliárd tonna Latin-Amerikából és 0,3 milliárd tonna Afrikából. – Az ábrán bemutatott valamennyi érték átlagérték, amelyeknek becslési hibaszávja nagy (a földi biomaszát értéknél például $\pm 20\%$, a változásértékeknél pedig $\pm 5\text{--}150\%$ a hibataromány nagysága). Ugyancsak bonyolítja a helyzetet az, hogy az egyes széntárolók – bioszféra, óceánok, levegő stb. – a klímához hasonlóan nagy természetes ingadozásokat mutatnak

van összefüggésben: 1850 óta mintegy 410 milliárd t szén került a levegőbe különböző emberi tevékenységek következtében. (Összehasonlításképpen: ez a szárazföldi élőlények biomaszájában jelenleg tárolt szén mennyiségének közel 90%-a.) A levegőbe kibocsátott szén egy részét az óceán, másik részét a szárazföldi bioszféra vette fel, de egy része a levegőben maradt. Az ipari forradalom kezdete óta ennek következtében a légköri CO_2 -koncentráció mintegy harmadával emelkedett. A közelmúlt mérései (2. ábra) egyértelművé teszik, hogy ez a koncentráció növekedés nemhogy lelassult, hanem inkább még fokozódik is. Ez a növekedés kb. tízszer gyorsabb a legutóbbi természetes növekedési ütemnél, ami az utolsó jégkorszakban fordult elő (Cannell, 1995). Az emisszió mai üteme mellett csupán 75 év – egy ember átlagos élettartam – kellene az összes szárazföldi föld feletti biomaszát elégetéséhez.

A kibocsátás forrásait tekintve megállapítható (3. ábra), hogy a különböző földhasználatokból (erdőirtás, vándorló földművelés, tervszerű mező- és erdőgazdálkodás stb.), valamint a földhasználati formák közötti váltásokból (pl. erdőterület átalakítása mezőgazdasági célokra vagy fordítva) eredő emisszió a mai fejlett világban kb. a XX. század elejére meghaladta az ipari tevékenységből származó kibocsátást. Összességében az ipar mintegy 270, a földhasználat pedig 140 milliárd t szén emissziójáért felelős 1850-től napjainkig. Ez olyan hatalmas mennyiségű sajátos adósság a légkörrel szemben, amit egyhamar nem fogunk tudni törleszteni.

A földhasználattal összefüggő jelenlegi szénkibocsátás mértéke sem lebecsülendő (4. ábra). E kibocsátás mintegy negyötöde erdőterületekről származik. A maradék egyötöd jelentős része olyan mezőgazdasági területről kerül a levegőbe, amelyről már korábban kiirtották az erdőt (Cannell et al., 1999). Az erdőirtás többnyire égetéssel történt, ill. történik, az égetés után az erdőtalaj humusztartalma is gyors ütemben oxidálódik, s a hosszú idő alatt elnyelt és a talajban raktározott szén így rövid idő alatt és nagy mennyiségben kerül a légkörbe. (Az égetés következtében jut a levegőbe az éves metánkibocsátás egytizede, továbbá a szintén üvegházhatású szénmonoxid-emisszió kb. fele.)

(Folytatjuk)

A rekultiváció feladatai a külszíni szénbányák erdészeti újrahasznosításánál

A környezetben a legnagyobb mértékű változást a felszíni szénbányászat idézi elő. Ez a tevékenység egyrészt eltávolítja a humuszos termőréteget, másrészt nagyméretű külső és belső meddőhányókat hoz létre. A terméketlen alapközetek felszínre kerülése, az eredeti flóra és fauna elvesztése miatt a terület „holdbéli” táj képét mutatja. A meddőhányók rekultivációja többnyire erdőtelepítéssel zárul, mert egy 60–120 éves kultúra alatt a termőréteg regenerálódhat.

1972-ben a Buenos Airesben (a város neve magyarul jó levegőt jelent) megtartott VIII. Erdészeti Világkongresszuson az erdők alapfunkcióit – a magyar delegáció javaslatára – termelési, környezetvédelmi és szociális – üdülési (rekreációs) funkcióban határozták meg. A külszíni bányák meddőhányóin az erdő főként környezetvédelmi és szociális-üdülési rendeltetésű. Amennyiben az erdőtelepítés a későbbi mezőgazdasági újrahasznosítást szolgálja, úgy a felszín alakítását a távlati mezőgazdasági hasznosítás követelményrendszer szerint kell végezni.

Kutatásaim szerint a 17%-nál meredekebb lejtésű hányófelületeken az erdőgazdálkodás eredményesebb, mint a mezőgazdaság. Az erdészeti újrahasznosítás a mostohább adottságokkal bíró hányófelületeket vagy az eleve véderdő céljára szánt területeket érinti. Ennek megfelelően a műszaki és biológiai rekultivációval szemben támasztott követelmények is szerényebbek, mint mezőgazdasági újrahasznosítás esetén.

A meredek meddőhányó-részsűket teraszokkal kell tagolni oly módon, hogy egy-egy részsű magassága az átlagos famagasságot, a 8–12 m-t ne haladja meg.

A hányóképzés során erdészeti hasznosítás esetén a felső 5–6 m-es réteg túlzott tömörödését kerülni kell, elősegítendő a fák számára szükséges gyökérszóna átjárhatóságát. Ez elsősorban a

tehergépkocsival történő hányóépítés mellőzésével érhető el. A szállítószalagos hányóképzést kell alkalmazni.

Az újrahasznosítás feltételei

A külső és belső hányókon az erdészeti újrahasznosítás feltételeit úgy kell megteremteni, hogy azokon a tereprendezés során széles teraszokat alakítsunk ki. A szintek közti közlekedést rámpák, a vízelvezetést és az erózió elleni védelmet pedig enyhe, 2–3% ellenlejtésű teraszfelszínnek és folyókák, a rézsűkön pedig surrantók biztosítják.

Amennyiben a meddőhányóban toxikus vegyületek találhatók, a kapillaritást megszakító réteget kell létesíteni.

A termelési rendeltetésű faállományok kialakításához minimum 90 cm-es termőréteg-vastagságot szükséges biztosítani. A védelmi rendeltetésű cserjegy vagy faállományok esetében is szükséges legalább 30 cm termőtalaj vagy termővé tehető talajképző kőzetréteg. A vályog mechanikai összetétel a termőréteg kialakításában elsődleges szempont legyen. Az erős kötöttség kisebb hátrány, mint a laza homok.

A meddőhányók elegyengetett felületén lévő, a növényzet számára mérgező, szennyező anyagokat össze kell gyűjteni és el kell távolítani. A kötőmélkes felületeket termőfölddel kell lefedni.

Az utak az évenkénti erdősisítésre tervezett területek feltárási igénye szerint szakaszosan is kiépíthetők. A feltáró utak egymástól mért párhuzamos távolsága 200–300 m legyen. Gondoskodni kell az utak menti vízelvezetésről, átereszekről és közúti csatlakozásokról.

Az erdészeti hasznosítás lehetőséget ad arra, hogy egyes kisebb technikai rekultiváció körébe tartozó feladatok, pl. feltáró út, vízelvezetés, a biológiai rekultiváció szakaszában valósuljon meg.

A biológiai rekultiváció része

Az erdőtelepítés a biológiai rekultiváció részét képezi és nem annak eredményére épülő tevékenység.

Az erdészeti hasznosítás során a telepített eredőállomány célja túlmutat a gazdasági feladatokon, szolgálja a táj ökológiai és esztétikai potenciáljának

növelését is. A későbbi fajcserékkel, az erdőszerkezet átalakításával pedig biztosítja a tartamosságot.

Az erdősisítés megjelenhet önmagában mint biológiai rekultivációs eljárás is, amikor a mezőgazdasági művelésre alkalmas műszaki rekultivációt követően átmeneti jelleggel létesül. Az erdő elősegíti a talajképző folyamatokat, védi a felületeket a szél és víz károsításaitól, megőrizve a későbbi mezőgazdasági hasznosítás céljára.

A hányók részsűin telepítendő fajok mindig a kitétségtől, a lejtés szögétől és a kőzetek minőségétől függően kell megválasztani. A tervezés során a tájba illeszkedő, a környezetre jellemző fajokot kell előnyben részesíteni. Mindig elegyes állományokat kell telepíteni, de ne elegyítsünk eltérő növekedési ütemű és különböző vágáskorú fajokot.

Kedvezőtlen termőhelyeken indokolt az alapállományon belül foltos és mozaikos elegyítéssel lefedni a szélsőséges termőhely-részleteket.

Az erdőtelepítések széleit, az utak szegélyeit cserjesorokkal kell lezárni. A meredekebb részsűkön jó talajkötő képességű cserjékből cserjesorokat kell a faállomány közé telepíteni.

A géppel járható területeken szántással teljes talaj-előkészítést kell végezni, a nem szántható részsűkön rétegvonallal párhuzamos padkás talaj-előkészítést kell végezni.

Ültetés és ápolás

Ültetésre lombfákból és cserjékből egy-éves magági csemete, míg fenyőkből kétéves iskolázott az ajánlott. Célszerű a szabályos – gépesítést biztosító – ültetési hálózat alkalmazása. A telepítésre kerülő fajok körét, a telepítés módját kiviteli tervben kell meghatározni. A telepítésre elsősorban hazai, ún. őshonos fa- és cserjefajokat alkalmazzunk. Emellett az extrém termőhelyek hasznosításában, de még inkább védelmében korlátozottan a nem őshonos fajokkal is számolni kell. Ilyen pl. az akác, az ezüstfa, a feketefenyő, a cserjék közül a gyalogakác.

A csemetékét a nőtt talajokon alkalmazottakhoz képest 5–6 cm-rel mélyebbre kell ültetni a talajülepedés miatt.

* Egyetemi adjunktus, SZIE Gazdálkodási és Mezőgazdasági Főiskolai Kar, Gyöngyös

Az ápolások során a sorokat gyommentesen kell tartani, a sorközök kaszálásával viszont meg kell őrizni a lágy szárú vegetáció erózió elleni védőhatását.

Törekedni kell az állomány mielőbbi záródásának elérésére. Nagy gondot kell fordítani az erdő – különösen a fenyvesek – tűz elleni védelmére.

Az erdősítéseket legkorábban az első kivétel után 4 évvel és az utolsó pótlás után 2 évvel lehet befejezettként átadni. A felülvizsgálati revízióra nagy gondot kell fordítani és 5 éven belül az átadás után sort kell rá keríteni.

Az erdőterületre az első kivett követően a térségben aktuális ütemezéssel el kell készíteni a körzeti erdőtervet, majd ennek kivonataként gazdálkodóként az üzemtervet, mely az erdőben a gazdálkodás szakmai, pénzügyi és hatósági kereteit megadja.

Forrásmunkák

Pálos L.: Nagyméretű külfejtések tájrendezése. Doktori értekezés, Gyöngyös, 1984, p. 49–52.

Sánttha A.: Környezetgazdálkodás. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1996, p. 119–121.

Szegi J.: A rekultivációs kutatások néhány talajtani kérdése. Mátraaljai Szénbányák Vállalat. Gyöngyös, 1982, p. 109.

A fenyőtű mint C-vitaminforrás

A frissen szedett fenyőtűk C-vitaminban nagyon gazdagok, főzetük skorbut ellen hatásos gyógyszer lehet. A Food Chain c. folyóirat 2000. évi 27. száma szerint egy maroknyi frissen szedett fenyőtűben 80 milligramm C-vitamin van, ennek felét lehet kivonni, ami két felnőtt nem körülhatárolt idejű szükségletét elégíti ki. Az angol szöveg pine-needle-t említ, vagyis valamelyik Pinus-faj lehet a vitaminforrás. A tűket frissen szedett állapotban el kell aprózni, majd lábasban lobogó forró vízbe dobni. A víz éppen csak lepje el a tűaprítékot. 10–15 percnyi gyenge forralás, majd lehűtés után fogyasztható. Kicsit kesernyés az íze, ezért kevés cukrot ajánlatos a teába rakni. Talán a hazai Pinus-félék is alkalmasak ilyen célra.

Dr. Szodfridt István

Erdő telepítése egymillió hektáron?

Mily szép is lenne, ha országunkat ennyivel több erdő borítaná.

Ezt kívánja tőlünk az Európai Unió.

Néhány vitaindítónak szánt gondolatot szeretnék a helyes megoldás érdekében felvetni.

Magyarország termőhelyi viszonyai szántóföldi termelésre alkalmasak.

Talajaink ugyan leromlottak; szerkezetük, élőviláguk, szervesanyag-tartalmuk a helytelen művelés és tápanyagpótlás következtében károsodott, de javíthatók. Helyenként szükség lenne technológiai és növényváltásra.

Magyar embertől azt hallani, hogy Magyarországon ilyen hatalmas terület szántóművelésre alkalmatlan, vagy tudatlanságra vagy az EU iránti vakbuzgalomra, szolgaságra utal – mellőzi az ország érdekeit.

Elégséges-e, ha néhány ember felületesen beszél ilyen hatalmas természet-átalakító munkáról?

Kinek a tulajdonában van a betelepítendő terület? Ki fogja elvégezni a munkát és milyen alapból? Mi határozza meg az erdősíthetőséget? Tulajdonosi akarat, lejtők, aranykoronaérték-mutató? Ki fogja az irányítást végezni? Ki határozza meg az ültetendő fajokot? Ha megvan a pénzügyi fedezet és egyéb feltételek – a gépi energia és kézimunkaerő is rendelkezésre áll –, a telepítést hány év alatt lehet végrehajtani? A munkaerő legalább felének az ültetéshez értőnek kell lenni, nem elég csupán a létszám – hozzáértés és akarat nélkül. Az erdészeti munkát arra kényszerített emberekkel eredményesen el lehet végezni?

A piacgazdaság termel csemetét és majd eldönti, hogy milyen faj szükséges. Egyre több helyen olvasható és hallható, hogy őshonos fajokot kell telepíteni.

Nem lenne-e helyes, ha szerb lucot, duglászfenyőt, Atlaszcédrust, tiszafát, berkenyét, pusztaszilvát, akácot, vadgyümölcsöket, nemes és hazai nyárat és sokféle cserjét is ültetnénk? Ezek a fajok a természeti egyensúlyt zavarnák? Csúfítanak a tájat? Kedvező térfoglalásuk csökkentené a fatermékek mennyiségét, minőségét, felhasználhatóságát, értékét?

Helyesnek tartanám, ha az erdőtele-

pítés a nemzeti földalap terhére történne. Ennek megteremtéséhez azonban vastag erszény kell!

Ha az EU nem szívleli a szántóföldi termelés magyarországi konkurenciáját, saját szántó árai alapján teremtse meg első rendben az érdekében végzendő természetesnek vélt erdőtelepítés végrehajtásának anyagi bázisát.

A terület biztosítása, az újabb milliós szűkölködő réteg növelése nélkül mennyibe kerül egy hektár kész erdő?

A tervezésre, a műszaki lebonyolításra, a terület megvételére elég *hektárként egymillió forint* pénzügyi fedezet?

Megfelelő lenne a pénz pályázatokkal – akár országos, akár EU-s – biztosítani? Vizsgálták a beruházás hatékonyságát?

Az a hiedelem áll, hogy a megtérülésen kívül a fatermék árából még nyereség is képződik? (35–100 év távlatából.)

Ki kell fejezni az erdő immateriális értékét, és akkor már van az EU-nak plusz és az országunknak is nyeresége. Ahány ház, annyi szokás alapján nem lehet ilyen gigászi feladatot megoldani.

A földalap biztosításával megnövelt többletmunka a Földművelési és Vidékfejlesztési Minisztériumnak akkora terhet jelent, hogy az ültetés végrehajtására már ereje nem maradna.

Ezért sokan, a józan paraszti ésszel gondolkodók táborá az javasolja, hogy hozzák létre az *Erdők Minisztériumát* a meglévő és létesítendő erdők gondozására. Ez a főhatóság teremtse meg a hatósági jogkörű erdőfelügyeletet, a lebonyolítást, ellenőrzést. Készíttesse el a terveket, gondoskodjon a csemete megtermeléséről, ültetésről, ápolásról, a vadkárelhárításról, az erdő őrzéséről, megóvásáról, a szükséges szakszemélyzet beállításáról, fakitermelésről. Az erdő akkor kész, ha a befejezettség utáni 5 éves revízió azt jónak találja. Ez az idő pedig átlag 10 év! Ezután következnek majd az ápolóvágások.

Kérem az OEE szakgárdáját és azokat a szervezeteket, személyeket, akik a helyes megoldás érdekében tenni akarnak, fejtsek ki véleményüket, hogy újabb papírtigris ne kapjon lábra. Öntünk tiszta vizet a pohárba.

Dr. Sipos Árpád

Ahol az erdőségek egymásba ölelkeztek

„Alig száz esztendeje itt még egyetlen dombon-völgyön sustorgó rengeteg borított mindent. A nép szerint magában ebben a rengetegben volt Somogy. Ennek ölen kiszélesítő irányfalvak lapultak a patakos völgyekben. A lomb közt a nyájakkal tanyázó, külön társadalmú pásztorság népe élte világát, belőle sarjadó vagy hozzá visszatérő betyárok seregével. Védő és mindent gátló őserdő volt ez, melynek közlekedésre alkalmas első útjait, mint az írásos emlékek bizonyítják, egy, a vármegye tömlöcéből szabadított öreg betyár mutogatta végig a német mérnököknek.

Ma már a dombokon a szőlő és a mandula kergeti egyre magasabbra a tölgyet. A Balaton és a Dráva berkeiből a búza őrzi el a susogó sást. A bosszú, szép völgyekben, amint a diófás borbázból kitekintesz, a malmos patak berke már olyan egyenes, mint egy mérnöki tusvonás. Hajdan abány volt Somogyban a völgy, annyi volt a rakoncátlan patak is. Ilyen, itt-ott már begyvidékbe sötétülő, déli egű kék vidék az én szülőföldem...” – írja Takács Gyula Kossuth-díjas költő.

Néhány évszázada még Somogy erdőikince kimeríthetetlennek tűnt, mert

az erdő megújult, újratermelődött. Az utóbbi két évszázadban változatos erdőszültség alakult ki, az erdők területe viszont jelentős mértékben csökkent. Ebben szerepe volt annak, hogy Somogy kővel nem rendelkezett, ezért inkább az erdőket pusztították, mert a várak, lakóházak építésénél, majd a többszöri újjáépítéseknél óriási mennyiségű faanyagot használtak fel. A nagyobb szántóföldért, legelőkért folyó küzdelem során megnövekedtek az írtásföldek.

– És ma mi a helyzet? – kérdezem Barkóczy István vezérigazgatót.

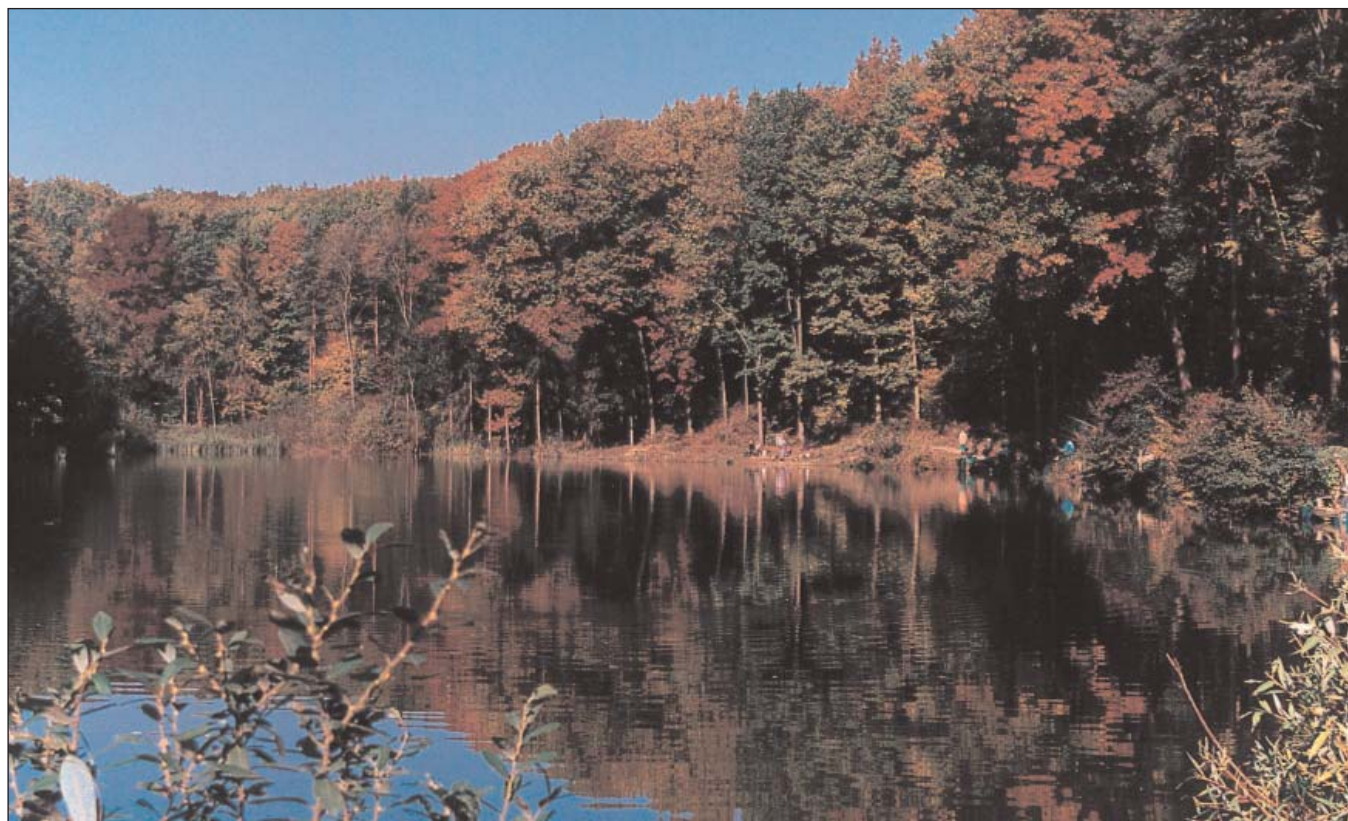
– 1720-ban 67%-os volt Somogy erdőszültsége, 225 évvel később, 1945-ben már csak 20%-ot tett ki, s ez éves átlagban 0,2%-os csökkenés. 1945-től – az intenzívebb gazdálkodás következté-

ben – csökkent a természetes és természet-szerű erdők aránya, jelentősen nőtt viszont a telepített (általában elegyetlen), de stabil erdőállomány.

1999-ben Somogy egész területe 603 586 hektár, amelyből már 179 227 hektár az erdő; az erdőszültség meghaladja a 29%-ot. Az elmúlt 46 évben lényeges volt az előjelváltozás, mert az erdőszültség évi 0,2%-kal emelkedett! Ma már az egész ország erdőterületének több, mint 10%-a Somogyban van. 35 millió köbméter az élőfakészletünk, 1,2 millió köbméter az évi fatermés, 4,1 milliárd forint az éves bevétel, s 3000 ember – erdőgazdasági, erdészeti dolgozók és vállalkozók – kap itt munkát.

Somogy erdeinek felén, 80 ezer hektáron a Somogyi Erdészeti és Faipari Részvénytársaság gazdálkodik. Munkánkat 11 területi alapon szervezett erdészeten és egy fűrészüzemben végezzük. A Társaság 1993-ban alakult, az 1970 óta működő Somogyi Erdő- és Feldolgozó Gazdaság jogutódjaként.

– Igényes kiadványt jelentett meg a részvénytársaság ez alkalomból. Rendszeresen megjelenő üzemi lapotok ad információt az olvasónak. Miért fontos ez a cseppet sem olcsó kiadvány?

Horgászó a Tökaji parkerdőben

Zselici dombok

– A harmincéves múltat tömörítő könyvben még meg tudunk szólaltatni olyan idős kollégákat, akik átélték mindazt, ami ma már történelem. Nem szabad veszni hagyni ezeket az értékeket, hiszen ez a múltunk, melynek ismerete nélkül nehezebben boldogulunk a jelenben. Újságunkkal szeretnénk eljuttatni a tő mellett dolgozókhöz is mindazokat az információkat, amelyek a vállalattal kapcsolatos történelekről szólnak. Ezt nagyon fontosnak tartjuk. Az újság színvonalát a szerkesztők munkájától függ, és biztos jól végzik dolgukat, hiszen nem olyan rég „Bronz-toll” díjat kapott a lap szerkesztője.

– *Gyakori ma a kérdés, hogy az örökös gazdasági fejlődés fenntartható-e?*

– A mindig több csak korlátok között tartható. A kilencvenes évek közepén magunk is korlátozni voltunk kénytelenek a kitermelést, mert a felújítási hátrányunk 10 százalék fölé emelkedett, az összes erdőterülethez viszonyítva. A nyolcvanas évek második felében évente 1000–1500 hektárt kellett felújítani. A kilencvenes évek közepén 650–700 hektárra csökkentettük a véghasználatot. Radikális fafajcserét hajtottunk végre. A cseréseket tölgyre és bükkre, valamint egyéb keménylombos fafajú állományokra alakítottuk. Ez az az jár, hogy az erdőszítések befejezése

kitolódott. 5480 hektár folyamatban lévő erdőszítésből tavaly 605 hektárt tudtunk befejezni. Hogy ez a különbség ne növekedjen, önkorlátozást kellett bevezetnünk. Pedig 1000 hektár véghasználati lehetőségünk volt az üzemterv szerint. A nyereségtermelő képesség így nyilvánvalóan vissza fog esni. 80 000 köbméterrel kevesebbet termelünk, miközben az általános költségeink nem változnak. Nyilvánvaló, hogy mindez a beruházásaink lehetőségeinek csökkenését is maga után vonja.

– *Mit szól mindebből az ÁPV Rt., illetve az ÁERSZ?*

– Megfelelő szakmai érveket sorakoztattunk a tárgyalásokon, így sikerült a közös érdekek egyeztetése. A tavalyi évben 541 milliós eredményünk a tervek szerint az idén 150 millióra csökken. De ezt is csak úgy tudjuk tartani, ha a magánerdő-gazdálkodás felé nyitunk. Komoly elvárások vannak e téren az erdészetek felé. Az elmúlt évben 5000 köbméter lábbon álló erdőt vásároltunk fel a magánerdő-tulajdonosoktól. Ezt a mennyiséget az idén meg kell finanszírozni. Gazdaságunk részére kulcsfontosságú a magánerdő-gazdálkodással kiépített kapcsolatok redményes működése. Mondhatni létkérdés.

– *Meglehetősen szembeűnő a két mennyiség!*

– Alapos elemzés után döntöttünk úgy, hogy meg kell próbálni, mert az adottságban benne van a lehetőség. A többi rajtunk múlik. Igaz, nem lesz egyszerű, mert a magánerdő-tulajdonosban is zavaros a kép a tevékenységünket illetően. Neki minden gyanús, amit az állam csinál, hiszen e téren volt tapasztalata éppen elég.

– *Sok múlik a kereskedőkön.*

– Ketté kell választanunk a kereskedelemmel foglalkozó munkáját. Mindenesetre mi önálló és saját kereskedelmi csoportot hoztunk létre. Az a tapasztalatunk, hogy a viszonteladó által kért jutalékot többnyire meg tudjuk fogni. Ez évente több mint 30 millió forint. Figyelembe véve tízezer köbméteres tételeinket, az egymármarkás árkülönbözet sem mindegy. Hosszú ideje kialakult vevőkörünk van. Az új piacok felkutatása a nehezebb.

A másik gond a felvásárlásoknál nem bizonyítható, de alaposan sejtendő korrupció. Azzal nem mindig tudunk versenyben maradni.

– *Magánerdő-tulajdonosoknál ez hogyan létezik?*

Gyakori a zsebből zsebbe való fizetés bizonylatok nélkül. Hasonlóan zavaros a helyzet a fenntartási járulék alapját képező fatömeg bevallásával is. Bár azt is meg kell jegyezni, hogy van

olyan kereskedő vállalkozó szakmabélink, aki tisztességes árréssel dolgozik, amit a viszonylagos alacsony általános költség miatt meg is tehet. Természetesen ezzel semmi baj nincs, hiszen a piaci verseny soha nem volt a kisasszonyok foglalkozása.

Somogy megyében az ÁERSZ adatai szerint 300 000 köbméter magánerdőkben lévő kitermelési lehetőség van. Ezt céloztuk meg azzal, hogy a szürke szférából átcslalogassuk a magánosokat a fehér, tiszta kereskedelembe. Van előnyünk, hiszen egy nagy cég tőkeerőssége garantálja a fizetési határidők betartását, a kevésbé értékes választékok felvásárlását, még akkor is, ha az értékes rönköt valaki már kizmazsolázta, mert legközelebb minden bizonnyal ez előny lesz. Természetesen ahol lehet, ott felajánljuk a véghasználat utáni munkák elvégzését is.

Hosszú távon egészen biztos, hogy a szakértelem és a megbízható munkavégzés lesz a nyerő. A szélhámosok okozta botrányos esetek is a mi munkra hajtják a vizet.

– És a sokat emlegetett nyersanyag-export?

– Hát igen, ez örökzöld téma, s nem hiszem, hogy belátható időn belül változás lesz ezen a téren. A fejlett nyugati csúcstechnológiával dolgozó fűrészüzemeknek még sokáig érdekesebb lesz eladni a jó minőségű rönköt, amit a hazai feldolgozó árban nem tud követni. Van egy-két kivétel, mint a szigetvári vállalkozó, de ez a tétel nem számottevő.

Akutabb kérdés a rövid választék körül kialakult, olykor hektikus piac. Itt feltétlen lépni kellene a hazai feldolgozás irányába, hiszen a tervezett nagyországos erdősisítés is ezt kíváná.

– Az ISO 9002 vajon beváltja az elvárásokat?

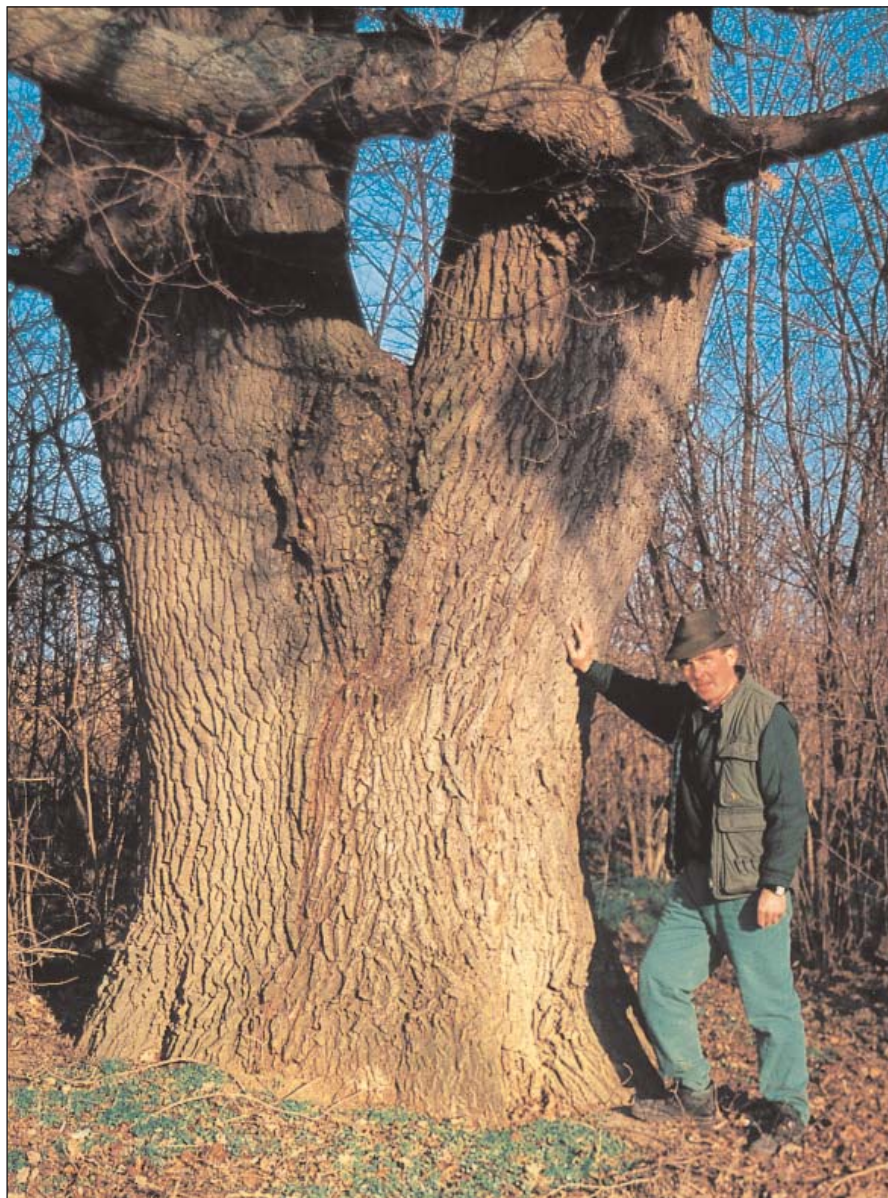
– A rendszer szükségszerű, és jó, hiszen ha komolyan vesszük – s miért ne vegyük komolyan –, sok helyen olyan magatartásra kényszerít, amit egyébként nem tartanánk fontosnak. Ebből a rendszerből nehéz kilógni, mert ha van elvárás, akkor a hibát egészen a hibaforrásig lehet és kell követni, és ha azt megszüntetjük, már jobban működik a rendszer. Azt remélem, hogy az ISO 9002 rendet teremt. A rendben pedig a külső partner is könnyebben eligazodik, és bizalmat érez.

– Vissza fog húzódní a dombokra „kergetett” tölgy a somogyi völgyekbe?

– Minden bizonnyal, hiszen e tájon is van bőven olyan földterület, melyen a hagyományos mezőgazdaságból nem lehet megélni. Csak hát ehhez sok minden kell. Például a parlagterületekre vonatkozó rendelkezés szigorúbb betartása. No de egyszerre nem megy minden. Bízom benne, hogy hosszú távon a tölgyek is „visszalopakodnak” a völgyekbe.

– A vadállomány legnagyobb öröme.

– Somogyban baj van a vadállománnyal. Ma ott tartunk, hogy ismét a kilencvenes évek elején számlált vadlétszámmal kell együtt élni. Nincs ráhatásunk a vadászati tevékenységre a vadásztársasági területeken. Nem vagyunk bérbeadók, így csak külső szemlélői az eseményeknek, s természetesen sokszor kárvallottjai. Közvetlen érdekérvényesítő szerepünk csökkent. A vadkár megállapításánál tapasztalható tág szemléletbeli különbségek sok vitára adnak okot. Úgy gondolom, hogy a mai vadásztársasági rendszer elavult. A tagok vadászni akarnak, s nem vadgazdálkodni. A vadgazdálkodók sokszor jó szándékú, de „amatőr” szakemberek, akik nem látják az igazi összefüggéseket. A társaságot fenn kell tartani, és ehhez bevétel kell. A tróféás vadat külföldre értékesítik, a vaddisznóhajtásokat nemkülönben, hogy költségeiket fedezzék, emellett a tarvadállomány hihetetlenül felszaporodott. Ugrásszerűen megnőtt a mezőgazdasági vadkár, de az erdei károkozásnál sem jobb a helyzet. Nem tulajdonosai a területnek, tehát a felelősség kérdése egészen másképp vetődik fel. Feltétlen hozzá kell nyúlni a megyei vadlétszámhoz. Mi az elmúlt évben harminc százalékkal többet lőttünk ki, mint ahogy az eredeti tervben szerepelt. 60 milliót költöttünk kerítésépítésre, ami hatalmas

Öreg kocsányos tölgy Alsóbogátnál

Kérgzés Cambioval

Fotók: Detrich Miklós

összeg, és értelemszerűen csökkenti az egyéb beruházási lehetőségeinket. Sem a törvény, sem a végrehajtási utasítás nem egyértelmű a kármegelőzést illetően.

– *Erdőgazdálkodás, természetvédelem?*

– Területünk negyedrésze, mintegy 20 000 hektár védett. A Duna–Dráva Nemzeti Parkkal jó a kapcsolatunk. Nem is a személyekkel van a gond, hanem a jogszabályi háttérrel, mely jelen pillanatban nem teszi lehetővé a hatáskörök tiszta különválását. A konfliktus-helyzeteknek az az oka, hogy nincs egyértelmű végrehajtási rendelet és kezelési utasítás, és hogy a védelemmel együttjáró kiadások – elmaradt haszon – mindig a gazdálkodónál csapódnak le. Nem hiszem, hogy improvizatív intézkedésekkel meg fog oldódni a feszültség. Szükségesnek tartom a védett erdők esetében is a hatósági és kezelési feladatok különválasztását, a kezelői feladatokat mi szeretnénk ellátni, természetesen megfelelő finanszírozással.

– *A Lábodi Erdészet kezdeményezte az erdők szeméttelenítését.*

– Valóban, mint az országban oly sok helyen, itt is komoly gond az erdőszelel szeméttelés. Azt hiszem azonban, hogy itt komoly társadalmi összefogásra van szükség. A mi felelősségünk elsősorban az, hogy az erdei szeméttelés megszűnjön. Gondolok itt a vállalkozók által hátraha-

gyott olajos, sörös és konzerv göngyölegyek eltávolításának szigorúbb ellenőrzésére. Ezen a téren a térségben működő szia gyi erdei iskolára is számítunk.

– *Segítbeti ezt a folyamatot az a kezdeményezés, hogy a kerületvezető erdészek vállalkozói jogosítványt szerezhettek?*

– Feltétlenül, bár az ez irányú elképzeléseink nem elsősorban a szemét felszámolása miatt született. Egyszerűen kimutatható, hogy az alkalmazotti állományban lévő munkások munkájának határfoka nem kielégítő. A kerületvezetők havi jövedelme sem elégséges az elvárható életszínvonal eléréséhez, tartá-

sához. Ezért úgy gondoltuk, hogy vállalkozói alapon folytatódjék a munkavégzés. Így a részvénytársaságot nem terhelik az általános költségek, a vállalkozó kerületvezető pedig eldöntheti, hogy mennyi feladatot vállal a kerületi feladatain felül.

– *Nem lesznek így túlbajszoltak a kerületvezetők?*

– Nem hiszem. Azért, mert így a személyszállításról elkezdve azokon az apró részleteken keresztül, melyek a kerületekben folyó munkához kellene, szorosabb lesz a munkakapcsolat a vállalkozó és az alkalmazottja között. Egy idő elteltével kitisztulnak a feladatok, és mindenki látni fogja, hogy mi a saját érdeke. Nem kell noszogatni, hogy ezt vagy azt csinálja meg. Tehát valahol a kerületvezető mentesül is a folyamatos ellenőrzéssel járó időrabló tevékenységtől. Ráadásul a kerületek között átjárhatóság lehetséges az egyes feladatok vállalásánál. Az eddigi tapasztalatok alapján mondhatjuk, hogy az egy főre jutó teljesítmények 40–50 százalékkal növekedtek. Sőt van olyan is, hogy nem tudunk elegendő munkát adni a vállalkozói igényeknek. Az egységárakat a műszaki vezetők állapítják meg, és a munkák átvételét is ők végzik. Elképzeléseink sikeres megvalósításában döntő jelentőségű az információs rendszer alternatív kiépítése. Ez a jövő.

Szürös csodabogyó (Ruscus aculeatus)

Pápai Gábor

Gondolatok a „Rekviem háromszáz-ezer hektár erdőért?” című írással kapcsolatban

Nem tagadom, alaposan meglepett az Erdészeti Lapok 2000. novemberi számában, a 329–331. oldalig terjedő, Kádár Zoltán tollából íródott „Rekviem háromszáz-ezer hektár erdőért?” című írás tartalma. Többször elolvastam, és pontatlansága, helyenkénti szakszerűlensége miatt úgy gondoltam, írásban kifejtem a véleményemet. Az sem tagadható, hogy több igazságot, megszívlelendő megállapítást is tartalmaz a cikk.

Nem azokkal, hanem a kifogásolható gondolatokkal fogok vitába szállni, az írás fejezeteire hagyatkozva.

Kiindulás

Nem juthatott bárki erdőtulajdonhoz, különösen nem az, aki „nem akart erdőtulajdonos lenni”. A kárpótlási törvény szerint az juthatott erdőterülethez, akinek jogszerűen volt tulajdonában kárpótlási jegy, az erdőterület licitálásán részt vett, és a licitáláson sikertelen erdőtulajdonhoz jutnia. Ezenfelül erdőtulajdonhoz jutottak azok a mezőgazdasági szövetkezeti tagok is, akik részarány-tulajdonlás alapján tagi jogon kaptak – akár régi tulajdonukban volt erdőt visszakapva! – erdőterületet. Természetesen nem foglalkozom a különböző manipulációkkal (pl. kárpótlási jegy-felvásárlás, becsapás stb.) szerzett erdőtulajdonlással. Tagadhatalan, igen sokan jutottak (246 ezer fő) erdőtulajdonhoz, és így kicsi az átlagos erdőtulajdon (1,6 ha/fő).

A felsorolt okok – ahogy a szerző szerint erdőtulajdonhoz lehetett jutni – részben nem tényszerűek, részben feltételezések, de leginkább nem a felsoroltak miatt alakult ki az adott birtokszerkezet, hanem azért, mert a földkiadó bizottságok és a licitálásoknál egy adott település területén egy személynek a meglévő aranykorona értékét több helyrajzi számon szétaprózva jelelték, nem kérték az erdészeti hatóság közreműködését, aminek alapján számítógépes módszerrel egy település területén egy jogosult személy erdőterületét, az aranykorona nagyságát együtt számítva egy helyrajzi számra „telepítet” volna.

Két hibás megállapítást külön is ki kell emelni. Nem igaz az, hogy az erdő esetében „minden táblában egy nyugat-európai vagy más földrészen élő tulajdonos is” van. Ráadásul nem táblában kell gondolkodni, hanem helyrajzi számban, erdőtagban vagy erdőrészletben. A másik: a szántóföldi példák nem jók az erdő esetében. Az erdőterületek tulajdonviszonyaiban az osztatlan közös tulajdonlás igaz, és abban igen változatos nagyságúak lehetnek a birtoklási nagyságok. Hivatalos adat szerint az átlagos erdőtulajdon 1,6 ha/fő, de akad jelentős nagyságú magánerdő-tulajdon is.

Közös tulajdonú erdő kezelése

Teljesen téves a Vhr. (erdőtörvény végrehajtási rendelete) 16. §-ának és 14. §-ának logikai egybekapcsolása. A 16. § kifejezetten az egyéni erdőgazdálkodás feltételeit, míg a 14. § éppen az ettől eltérő társult erdőgazdálkodás esetét részletezi. Nem arról szól ez utóbbi tétel, hogy „kötelező erdőgazdálkodót kijelölni”, hanem arról, hogy a társult erdőgazdálkodást a felsorolt esetekben „kell előírni”. Nagy a kettő közti különbség. A kijelölés az erdészeti hatóság kényszerintézkedése, de csak akkor, ha a tulajdonosi közösség nem gondoskodik az erdőgazdálkodásról vagy erdőgazdálkodó megbízásáról. De ezt is csak előzetes felszólítás után teheti meg. Először a tulajdonosok döntési joga és kötelezettsége lép életbe, amikor az erdészeti hatóság írásban közli, hogy mely területhatárokkal megjelölt erdőterületen kell társult erdőgazdálkodást folytatni.

Logikai bukfcen következik ezután. Csak a részarány-tulajdonosok jogait említi és közli a Ptk. 140. §-a általi jogait. Pontosan ugyanezek a jogok illetik meg azokat az erdőtulajdonosokat, akik kárpótlás útján jutottak osztatlan közös tulajdonú erdőterülethez. Nem is a Ptk. 140. §-a okoz gondot, hanem a 144. §, amely a tulajdonostársak egyhangú határozatának eseteit szabályozza.

Igaza van a szerzőnek abban, hogy a tulajdonnal kapcsolatban csak a tulajdonosok egybehangzó nyilatkozatával

lehet érvényes döntést hozni, ugyanakkor a teljes konszenzus feltétele gazdálkodás vonatkozásában nem áll fenn. Erdőbirtokossági társulat létrehozásához már a kétharmados szavazatarány is elegendő. A már működő erdőbirtokossági társulatban pedig a döntésekhez az egyszerű szótöbbség is megfelel. Ezt a Ptk. 140. § (2) bekezdése, 141. §-a is biztosítja. Az erdőszövetkezetek esetében pedig az alapszabályban rögzítik a döntéshozatali mechanizmust.

Nem az erdőgazdálkodó „kijelölésében” kell az erdőtulajdonosoknak konszenzusra jutni, hanem a társult erdőgazdálkodás létrehozásában, majd annak formája (2/3-os szavazattal erdőbirtokosság, egyhangú egyetértéssel erdőszövetkezet, közhasznú társaság, korlátozott felelősségű társaság stb.) meghatározásában. Számítalan olyan esetről tudunk, ahol 50% feletti szavazással alakítottak ki társult erdőgazdálkodást (pl. közös megbízott).

Nem értem, miért mondja ezt és mit ért alatta a szerző, hogy „ha egy adott döntés közérdekű, akkor a hiányzó nyilatkozatot bírósági úton is ki lehet kényszeríteni”. Mit, milyen döntés, miről stb.? Csak egy esetben, ha a 2/3-os szavazásban (erdőbirtokosság) a kisebbségben maradtak akarnak jogorvoslást a kötelező belépés ellen vagy éppen a 2/3-os tulajdonosok akarják a „kimaradtakat” belépésre kényszeríteni.

Ráadásul éppen a felhozott példa *sán-tit*, hogy az erdőterület kimérésében kell egyhangú konszenzus, mert ha a társtulajdonos igényli az erdőterület kimérését, ez a Ptk. 174. § és 148. §-a szerint bírósági úton kikényszeríthető. Ezt az erdőterület törvény (bocsánat: „az erdőről és az erdő védelméről szóló 1996. évi LIV. törvény” – továbbiakban: Evt.) 74. §-a a feltételek megléte esetén lehetővé is teszi.

Csak zárójelben mondom: valószínűleg ez az egyik járható megoldás a jelenlegi álló helyzetből való kimozdulásban! (Ez irritáló megállapítás az erdészeti hatóság egyes személyei számára.)

Még egyszer mondom: nem az a kulcskérdés, hogy a „Gipsz Jakab KFT, avagy a Kisguci Illés BT legyen-e az er-

dőgazdálkodó”, hanem az, hogy döntés szülessen a társult erdőgazdálkodás folytatására.

Az erdészeti hatóság nem „cserélheti” le az erdőgazdálkodót, csak megállapítja, hogy nem tesz eleget a törvényben előírt kötelezettségeinek, más erdőgazdálkodó megbízását kéri a társult erdőtulajdonosi közösségtől. Ha erre nem kerül sor, akkor jöhet az erdészeti hatóság kényszerintézkedése. Ebben az esetben a tulajdonosok jogorvoslattal élhetnek, *de annak nincs balasztó hatálya a végrehajtásra vonatkozóan.*

A kezeletlenség következményei

A fejezetben leírtak lényegében megfelelnek a tényleges helyzetnek.

Szankciók

Sajnos a szerző óriási tévedésben van! Azt hiszi, hogy a felsorolt esetekben a szabálysértési tv. szerint kell eljárni! Pedig nem.

Egyetértek a cikk írójával, hogy az erdő és a rajta álló faanyag védelme érdekében a szabálysértési eljárásokat, a bírságok összegét, a büntetőszabályok büntetési tételeit, valamint az Evt. erdőgazdálkodási bírság és az erdővédelmi bírság szankcionálási tételeit szigorítani, emelni szükséges. Mások szerint a büntetési tételek igen kemények, inkább a behajtás puha és igen bizonytalan!

Az erdőterületen elkövetett szabálytalanságok, bűncselekmények – főleg az engedély nélküli fakivágások, falopások, szervezett fatolvajlások stb. – esetében mindig az elkövetőt kell büntetni, függetlenül attól, hogy ki az erdőtulajdonos. Ha ő az elkövető, akkor természetesen az erdőtulajdonost.

Állami támogatás

Az állami támogatások körének ismeretébenél a felsorolás ötletszerű. Lényeges, hogy az állami támogatás az erdő létrehozásától (erdőtelepítés, erdőfelújítás), tehát a talaj-előkészítéstől egészen az állomány neveléséig terjed. A fontos megállapítás – és ezzel teljes mértékben azonosulok –, hogy az nem támogatott, hogy „a tulajdonosok az erdő kezelést szakszerű gazdálkodást folytató saját vagy felkért szervezet útján végezzék”. Ezt meg kell oldani a főhatóságnak. Erre kell „kitalálni” állami támogatást, a kényszerkijelölési eljárástól függetlenül.

Javaslatok

A magánerdő-tulajdonosi kört nem lehet kivonni a felelősség alól, és az nem igaz, hogy „a helyzetnek nem okozója,

hanem szenvedő alánya”. Nem volt kötelező erdőtulajdonosnak lenni. Ha már így döntött valaki, akkor tudnia kellett – és tudták is –, hogy erdővel mint tulajdonnal (és mint minden más tulajdonnal is) kötelezettségek, feladatok adódnak, illetve a tulajdonnal törődni kell. Csak akkor szenvedő alánya, ha semmit nem akar tenni mint tulajdonos, és nem tesz eleget tulajdonosi kötelezettségeinek.

Az a jó megállapítás, hogy – tisztelet a kivételnek – a tulajdonosok jelentős hányada „nem lép” az erdő ügyében. Elismerem, hogy az alapszabályok (kárpótlás stb.) is eredményezték a kicsi erdőtulajdonokat és az osztatlan közös tulajdonokat. Ennél azért a tulajdonosoknak többet kellene tenni.

Az erdőtulajdonosi közösségek valóban önkéntes gyülekezetek.

Azt azért ne tegyük, hogy sajnáljuk az erdőtulajdonost, meg aztán tőlük független „intézkedést” balsorsot emlegetünk. Azért ez így túlzás.

Amit tenni kell, azt valóban a *tulajdonosok* és „az általuk birtokolt erdő érdekében kell tenni”.

A „néhány javaslat” címszó alatt felsoroltak közül, őszintén mondom, nem tudom mit ért a szerző *visszaállamosítás* alatt és ez nem is merült fel soha, meg nem is az ezt „kell tenni” javaslatok körébe sorolható. A magántulajdonon alapuló gazdálkodás politikai, jogi, szakmai támogatottságában erről szó sem lehet.

Birtokrendezésre anyagi támogatottsággal szükség lenne, csak ettől valahogy jogi, szakmai téren egyaránt tartanak az illetékesek. Nem kell ezt elrendelni, ehelyett állami támogatással elő kell segíteni.

Ismét nem érthető az a kifejezés, hogy „egyéni vagy részarány-tulajdonos gazdálkodás”. Mit jelent ez utóbbi? A részarány-tulajdon az egy erdőtulajdon-szerzési jogi forma. Vélhetően társult mezőgazdálkodásra, osztatlan közös tulajdonra gondolt a szerző. „Ingyen” nem lehet erdőhöz jutni, és nem fogják a tulajdonosok így át(ela)adni.

Az erdőtulajdonosok körét az erdészeti hatóságok erőn felül tájékoztatják az erdőtulajdonnal járó jogokról és kötelezettségekről.

Jogos az igény az erdő kezelésének dotálása tekintetében, és erre már történt intézkedés az állam részéről. A leromlott szerkezetű erdőállomány helyreállítására ilyen kötelezettségekkel terhelt erdőkre 200 000 Ft/ha támogatást nyújtott az állam 2000-ben.

Azt nem tudom, hogy a szerző milyen szakterületen dolgozik, milyen a

kapcsolata az erdővel, a magántulajdonon alapuló erdőgazdálkodással, de a cikk sok tekintetben azt sugallja, hogy nem ismeri teljes mélységében a témát. Végül is nem baj, ha ilyen gondolatébresztő írás is megjelenik a sajtóban, amelyet bizonyosan nem teljes örömmel olvasott az erdészeti hatóság, de mindenképpen válaszolni kell rá.

Nem vagyok erre hivatott, de a végén néhány javaslatot én is szeretnék leírni, amelyekkel lehet vitatkozni, azonban az tagadhatatlan, jelentős változást kell elérni a magánerdő-gazdálkodás gyorsabb fejlődéséért.

1. Az adminisztratív és tényleges tulajdonba adást fel kell gyorsítani, illetve be kell fejezni. A megyei földhivatalok jelentései szerint az országban 75–99%-os a tulajdonbejegyzés. Az Állami Erdészeti Szolgálat területi igazgatóságainál ez csak alig több, mint 50%-os, erdészeti igazgatási jellegű bejegyzést tekintve. Sürgősen intézkedni kell – elsősorban az erdészeti hatóságoknak – az adatok beszerzése iránt.

2. Ezen adatok birtokában kell ismételtlen meghatározni területegységekre vonatkozóan, hogy hol lehet önálló (egyéni) és hol kell társult erdőgazdálkodást folytatni.

3. A társult erdőgazdálkodás területnagyságának meghatározásánál el kell felejtetni a legnagyobb akadályozó fogalmat, az ember (erdészeti hatóság) által lényegében önkényesen meghatározható a „természetben összefüggő erdőterület” fogalmát. A társult erdőgazdálkodás területi mértékének minimum az egy helyrajzi szám vagy esetleg helytől, körülményektől függően az erdészeti tag lehet a mértékegység. (Közben megjelent végrehajtási rendelet ezt már megoldotta.)

4. A fentiek birtokában írásban fel kell szólítani a megismert tulajdonosokat önálló vagy társult erdőgazdálkodás megkezdésére.

5. Haladéktalanul érvényt kell szerezni az erdészeti főhatóság szerint „társult erdőgazdálkodás előtti” állapottal jelzett 148 000 ha-ra vonatkozó társulási kötelezettségnek. Ezek tulajdonosa az ÁESZ területi igazgatóságai által ismert, csak az erdészeti hatóságok hatékony, azonnali intézkedései hiányoznak.

6. Támogatni kell – ahol a jogi, kezdeményezési és helyi körülmények adottak és a magánerdő-gazdálkodás megkezdését elősegítik – az erdőterületek Ptk. 147–148. §-a és az Evt. 74–75. §-a szerint lehetséges megosztását. Az erdőrésztlet, mint védett „szent tehén”, szép lassan idejétmúlt fogalom, különösen az alföldi ültetvényeszerű erdőkben.

7. Ahol pedig az erdőtulajdonosok nem teljesítik az Evt., a Vhr. és a területi igazgatóságok előírásait, hatósági kényszerrel kell kijelölni erdőgazdálkodót, s azt kiemelt módon kell támogatni.

8. Tovább kell fejleszteni a magán-erdő-gazdálkodás integrátori rendszerét. Magyarul több kell.

9. Elő kell segíteni a birtokkoncentrációt.

10. A felsoroltak egy része (1., 4., 6., 7., 8., 9. stb.) pénzbe kerül. Minden egyes tételt állami támogatásban kell részesíteni. Az már az erdészeti főhatóság feladata, hogy „kitalálja” a fentieket támogató állami támogatások jogcímét és összehangoltságát. Nem vitás, hogy az elmúlt évben ezen a téren történt változás. Ezt kell folytatni.

11. Rendkívüli mértékben kell egyszerűsíteni az erdészeti adminisztrációt. Elképesztően túlbonyolított és szinte megatunhatatlan, idejélműlt, konzervatív.

12. Tudom, az erdészeti hatóság nagyra tartja és igen nagy becsben tartja az 1996-ban megalkotott korszerű Evt.-t. Nem vitás, abban az időszakban – bár viták kereszttüzében – korszerű, előremutató, szakmailag megalapozott és nagyon jó erdőtörvény született. (Szerencsém volt, kismértékben részt vehettem a megalkotásában. Ezért magam is nehezen nyúlnék hozzá, mint ahogy az alkotók is.) Szükséges néhány apró módosítás. Például: társult erdőgazdálkodás feltételeinek enyhítése.

13. Egyéb törvények módosításának kezdeményezése, mint például a Polgári Törvénykönyv, örökösödési törvény az erdőterület elaprózódása ellen, számviteli törvény (elszámolási rend egyszerűsítése), adózás stb.

Nagyon fontos! A magán-erdő-területek nagysága folyamatosan növekszik. Jelenleg 755 000 hektárra becsüli az erdészeti hatóság. Rendkívüli nagyságú új erdőtelepítési program szerepel az FVM tervében és a Széchenyi-tervben. Ugrás-szerű, nagyságrenddel nagyobb az erre a célra biztosított éves támogatási keret. (Tudtommal a 2001. évre 6 milliárd Ft.)

Ezt a feladatot (kb. évente 15–16 000 ha erdőtelepítés) az erdészeti főhatóság, a tíz területi igazgatóság csakis a földtulajdonosok közreműködésével, szándékával és támogatásával tudja végrehajtani. Akkor pedig minden lehetséges módon segíteni kell őket, közelebb kell kerülni hozzájuk.

A fentiek – vélelmezem – megvalósítása esetén nem kell még rekviemelt mondani háromszázezer hektár erdőért.

Dr. Balázs István

Kutatói nap Szegeden

Az Alföldi Erdőkért Egyesület 2000. november 10-én, Szegeden, a Kiss Ferenc Erdészeti Szakközépiskola rendezésében tartotta meg hagyományos Kutatói Napját. A konferencián – nagyszámú hallgatóság előtt – a következő előadások hangzottak el:

Dr. Fűbrer Ernő–Marosi György: Az erdőtanúsítás helyzete és kilátásai Magyarországon

Dr. Tóth József: Magyarországra behurcolt új és potenciális erdei kártevők

Koltay András: A feketefenyő új mikológiai problémái

Dr. Szántó Mária: A nemes nyárak egészségi állapota a Tiszántúlon

Dr. Barna Tamás: A mikorrhizák szerepe a csemetékerti növényvédelemben, a talajlakó kórokozók szemben

Polner Frigyesné: Az elmúlt évek tűzesei és azok hatása az Ásotthalmi Erdészet gazdálkodására

Vízványó László: Az árvízkarok és következményeik a hullámtéri erdőgazdálkodásban

Madácsi Sándor: A barna levélszövő (*Clostera anastomosis*) gradációja a Harkakötönyi Erdészet területén

Kiss Béla: Az abiotikus károk erdőművelési és gazdasági hatásai a KEFAG Rt. fenyőállományaiban

Dr. Varga Ferenc: Kárláncolati folyamatok az alföldi erdőkben

Dr. Lakatos Ferenc–dr. Tóth József: Xylofág rovarok az Alföld fenyőállományaiban

Dr. Varga Szabolcs–Szidonya István: Környezetkímélő technológiák az erdészeti gyomnövény-korlátozásban.

Vadas Ferenc: Biotikus és abiotikus károk a NEFAG Rt. Monori Erdészeténél

Puskás Lajos: Ökológiai vízpótlás vagy fokgazdálkodás

A konferencia hagyományos záró eseményeként sor került az Alföldi Em-lékérmek odaítélésére. Ezt a kitüntetést azok kaphatják, akik vagy az egyesületért, vagy az alföldi erdőkért kiemelkedő munkát végeztek. Évente legfeljebb tíz érem adható ki. A 2000. évben az alábbi kollégák részesültek a kitüntetésben:

Dr. Varga Ferenc okl. erdőmérnök, egyetemi tanár, intézetigazgató, NYME, Sopron

Dr. Rédei Károly okl. erdőmérnök, kandidátus, főigazgató-helyettes, ERTI, Budapest

Zsíros Attila okl. erdőmérnök, környezetvédelem szakos tanár, Bedő A.

Erd. Szakmunkásképző Isk. és Kollégium, Ásotthalom

Virágh László okl. erdésztechnikus, erdészeti igazgató, NYÍRERDŐ Rt., Tiszacsege

Kiss Barnabás okl. erdésztechnikus, NEFAG Rt., Szolnoki Erdészet

Bánfi Sándor okl. erdésztechnikus, DALERD Rt., Körösvidéki Erdészet

Héjja Endre okl. erdésztechnikus, DALERD Rt., Szegedi Erdészet

Nagy László okl. erdésztechnikus, KAEG Rt., Dél-Hansági Erdészet

Fábián József okl. erdésztechnikus, KEFAG Rt., Császártöltési Erdészet

Dr. Barna Tamás
ügyvezető titkár

A Vadászkamara köszönete

Az Országos Magyar Vadászkamara az Aranyszarvas étterembe invitálta a témában érdekelt újságírókat. *Heltay István* elnök és *Pechtol János* főtitkár megköszönte a 2000. évben nyújtott támogatást. Jó gondolat volt az idén is a rendezvény, amely már szinte hagyományá vált.

Zsirai László

Remény

Haragos favágó a szél,
döntöget korhadtt rönköket.
Fegyelmezett szobrász a tél,
formáz fagyott fagyöngyöket.

Reményem – ahogyan a Nap
fagyott fagyöngyben rejtező
mosolya egyszer kifakad –
tavaszi derűt hív elő.

Vágyam a kikelet dala,
álmából ébredő világ,
madarak vidám kórusa,
ablak alatti szerenád.

Vágyam terméssel biztató,
lelket simogató mező,

Hadifogság

Hadifogoly-élményemről érdemes egy-
pár sort írni. Nehéz szívvel vonultam be
katonának, mert ott kellett hagynom er-
dészkerületemet, ahol annyira otthon
éreztem magam.

1945. május 1-jén Münchenben es-
tünk fogságba. Betereltek bennünket
egy vasúti aluljáróba. Egyik felét eltor-
lasztották szekrényekkel. A lejáratnál állt
az őrség. Hűvös éjszaka volt, kibelet-
tük a szekrényeket és tüzet raktunk.
Örültünk, hogy vége a háborúnak és
elkezdtünk énekelni. Volt köztünk né-
hány jó hangú és sok nótát tudó tanító,
ezek vezetésével magasabb színvona-
lon szólt a katonanóta. A lépcsősor tele
lett amerikai katonákkal és csak tapsol-
tak, hogy tovább énekeljünk. Itt figyel-
tem meg, hogy milyen szép is a magyar
nóta. Reggel sorakozó volt, és minden-
ki kapott egy doboz húskonzervet.
Gondoltam, ez kezdetnek nem is rossz,
hanem ami ezután következett, az már
nehéz hadifogolysors volt. Tehergép-
kocsira tuszkoltak, aki nem tudott

gyorsan felugrani, kapott az oldalába a
puskatussal. A nyitott teherautóról fájó
szívvel néztem a szép fenyőerdőket,
amilyeneket nálunk nem lehetett látni.
München mellett egy nagy gyűjtőtábor-
ba vittek, rengeteg ember volt itt. Le-
raktak bennünket egy sártenger köze-
pére. Itt töltöttük az éjszakát, kuporog-
tunk a sárban. Reggel ugyan kisütött a
nap, de szomorú látvány fogadott. Na-
gyon sok ember feküdt a sárban, ki
holtan, ki a végkimerüléstől. Jött több
kocsi és összeszedték őket. Élőket kü-
lön, holtakat külön. Magyar egy sem
volt köztük, mi álltuk a sarat. Itt újra
gépkocsira raktak bennünket, és
Ulmon keresztül Heilbronnba szállítot-
tak, és a pusztá földre rakták le a népet.
A drótkerítésen kívül semmi építmény
nem volt. Ez lett a következő hónapok-
ban a szálláshelyünk. Pár napi koplalás
után most kaptunk először enni. A
koplalás folytatódott még három hóna-
pig, csont-bőrig lesóványodtunk. Tá-
bori sátrakat kaptunk, pusztá földön fe-

küdtünk, de kibírtuk, mert nyár volt.
Ebből a büntetőtáborból áthelyeztek
bennünket egy komolyabb helyre. Itt
már nagy lakósátrat kaptunk fekhely-
ekkel, fűtéssel felszerelve. Az ellátás
is fokozatosan javult, minden rosszat
elfelejtettünk. A cigaretta mellé még
csokoládét is adtak. Magam nem do-
hányzom, a cigarettát elcseréltem cso-
koládéért. Most már könnyebben és
nyugodtabban vártuk, hogy mikor lesz
vége ennek a hadifogoly-életnek.

Ez is bekövetkezett. Megtudtuk,
hogy 1946. január 2-án vonatszerelvé-
nyenként hazaindítanak bennünket.
Nekem szerencsém volt. 1946. január
2-án indult a szerelvényünk. Ez volt a
második indítás. Csodálatos érzés volt,
hogy most már hazamegyünk, de még
szebb volt a megérkezés. Megölelhet-
tem a rég nem látott családomat, felesé-
gemet és kislányomat. Mindannyian
nagyon boldogok voltunk és kezdtük
újra az életet.

Czuczor Ferenc erdész

EU törvényt sérthetnek a 2004-es olimpiai játékok?

Brüsszel, Belgium, 2001. január 16. – A 2004-es Athéni Olimpiai Játékokra, Schinias közelébe tervezett vízi-sportkomplexum egy Európában egyedülálló természeti értékekkel rendelkező vizes élőhelyet veszélyeztet – hívja fel a figyelmet a WWF nemzetközi természetvédelmi szervezet.

Görögország megsérti az EU Élőhely- és Madárvédelmi Direktíváit abban az esetben, ha megépíti a tervezett olimpiai evezős centrumot Schiniasban a történelmi és természetvédelmi szempontból is jelentős területen. Ez az egyik legjelentősebb ilyen típusú part menti élőhely az attikai régióban. Ezen a területen 176 madárfaj él, valamint nagy számban fordulnak elő ritka, bennszülött lágyszárú növényfajok is. A terület egyike azoknak az élőhelyeknek, ahol még foltokban megtalálható az európai mandulafenyő (*Pinus pinea*), amely Schiniasban is beleértve összesen három helyen él Görögországban. Ezt az értékes élőhelyet az EU veszélyeztetettnek minősítette, így a védelemre nyilvánításban elsőbbséget kell, hogy kapjon. Természeti különlegességei mellett fontos történelmi emlékhely is, hiszen a terület az i.e. 490-ben vívott maratonai csata helyszíne.

A terület természetvédelmi és történelmi szempontból egyaránt jelentős – jelentette ki Sandra Jen a WWF Európai Környezetpolitikai Irodájának munkatársa. Semmiképpen sem engedhetjük, hogy helyére olimpiai sportközpontot építsenek – mondotta, helyette megfelelő védelmet kell biztosítani e területnek.

Tanulmányút Nordrhein-Westfalen tartományban

Államközi megállapodás az erdei iskolák között

Az Országos Erdészeti Egyesület keretében 1996 óta működik az Erdészeti Erdei Iskola Szakosztály. A megalakulás és működés igényét bizonyítja, hogy mára mindegyik erdészeti részvénytársaság foglalkozik valamilyen szinten az erdei iskolai tevékenységgel, mint a közönségkapcsolati lehetőség egyik leghatékonyabb formájával. Az éves programok egyre bővülnek, az ERDŐK HETE rendezvénysorozat, melyet a szakosztály kezdeményezett és évente a szervezést végzi, mára ismert programja lett az erdészeti szakmának.

A megalakulástól folyamatosan kapcsolatban van a szakosztály *Roland Migende* úrral, a Nordrhein-Westfalen tartomány,

iskola aktuális energiaforgalmát a folyósón nagy táblán lehet nyomon kísérni, így válik a gyerekek számára természetessé ez a típusú energianyeresi mód. Nettersheim településen, mely a természettel való szoros együttélést választotta fő vonzerejének, működik a természetvédelmi centrum. A széles ismereteket nyújtó programokon, a jól felszerelt termeken, kiállításokon keresztül tudják a különböző korosztályok természetismereti tudásukat bővíteni. A több kilométeres tanösvényt végigjárva ízelítőt kaphattak a csoport tagjai nemcsak a szakmai, de a kulturális nevezetességekről is. A program közben pedig megkóstolhatták a térség ízletes étel- és italkülönlegességeit is.

mány Környezet- és Természetvédelmi, Mezőgazdasági és Fogyasztóvédelmi Minisztériuma közötti együttműködés kiterjed az erdő-, természet- és környezetismereti ifjúsági nevelés területére. Az együttműködés keretében tananyagokat, pedagógiai módszereket cserélnek, közös szemináriumokat, munkacsoport-üléseket tartanak, erdei iskolai vezetők kölcsönös tanulmányútjait szervezik meg, és az ifjúság részére is biztosítják a cserelhetőséget. Az együttműködést minának tekintik, mely egy kezdet. A két év múlva történő felülvizsgálat eredményétől teszik függővé további kiterjesztését. A partnerség védnöke *Roland Migende*. A dokumentum hivatalos aláírására Bonnban, a Magyar Köztársaság Nagykövetségének Hivatalában került sor államközi, ünnepélyes keretek között. Az aláírási ceremónián megjelent és fogadást adott *Wolfart János* követ és a követség több vezető munkatársa. Német részről megjelent a partner minisztérium több vezető tisztségviselője. A dokumentumot *dr. Franz-Bert Eisele*, Nordrhein-

Deutsche Waldjugend tartományi erdészével, aki a szakosztály megalakulása körül is bábáskodott. Az elmúlt évben ötödik alkalommal szervezte meg országunkban a bonni kormány anyagi támogatásával az ún. Erdőpedagógiai Szemináriumot. Egyesületünk többéves munkáját legmagasabb kitüntetésével, a tiszteletbeli tagság adományozásával ismerte el. Az öt éves évforduló alkalmával a berlini kormány támogatásával tíztagú szakosztályi delegáció kapott meghívást Nordrhein-Westfaliába az ottani erdei iskolák tevékenységének megismerésére.

A Millenniumi Erdők Hete program zárásának is tekinthető látogatáson átfogó képet és ismereteket kaphattak a résztvevők a tartomány erdészeti erdei iskolai oktatásról, az iskolák működéséről, felszereltségéről, fenntartási hátteréről. A program során megismerték a raffelsbrandi bentlakásos iskolát, ahol a gyerekek az erdőben erdészeti gyakorlati munkákat is végeznek, mint favágás, tisztítás, ápolás. A napkollektorokkal is fűtött

Kultúrprogram keretében megtekintették a kölni dómot. Aachenben a nevezetes dómhoz épített magyar kápolnát (1367), a melléte álló Szt. István szobrot, melyet megkoszorúztak és elénekelték a magyar himnuszt. Az utazás során keresztekék a második világháborúkor épített német „vasfüggönyt”, mely betongulákból áll és kanyarogva övezi a belga határt.

A szakmai programban szerepelt az arnsbergi erdészeti génbank bemutatása és egy szakmai kiállítás és vásár megtekintése. Az út során átruccantak Belgiumba is, ahol egy most kialakított erdei iskolát és a közeli mocsaras természetvédelmi területet ismerhettek meg.

A delegáció legfontosabb programjaként megismerkedett az Obereimeri Erdészeti Iskolával, mellyel a soproni Kaán Károly Erdei Iskola nemzetközi együttműködési megállapodást kötött. A Magyar Köztársaság FVM Erdészeti Hivatala által és a Német Szövetségi Köztársaság Észak-Rajna-Vesztfália tarto-

Westfalen tartomány erdészeti igazgatója írta alá, a magyar felet *Barátossy Gábor*, az Erdészeti Hivatal elnökét helyettesítő *Ormos Balázs* főtitkár, a magyar delegáció vezetője képviselte. A ceremónia végén a magyar küldöttség az erdészthimnusz eléneklésével tette a jelenlévők számára is emlékeztessé az estét. Wolfart követ úr köszönő levelében az aláírásról küldött képeket, melyeket illusztrációként felhasználunk.

A magyar delegáció programjáról több helyi napilap, illetve szakmai lap képes hírekben folyamatosan számolt be.

Ez úton is köszönjük *Roland Migende* és felesége, *Heidi* családiasan szerető gondoskodással előkészített és a számunkra megszervezett programot. A családiasságot az erdészházukban tartott látogatás, az erdei iskola és a környező erdőben tett séta tette feledhetetlenné. Magyar részről *Varga Tamás* a szervezéssel, *Rotb Matthaea* pedig a tolmácsolással segítette a program sikerességét.

Kép és szöveg: **Ormos Balázs**

Gondolatok az Atlasz-cédrus (*Cedrus atlantica* *Manetti*) további vizsgálatairól és hasznosításáról

Atlasz-cédrus-állomány a Mont-Ventoux hegységben. Fotó: Toth János

A magyarországi Atlasz-cédrus-állományok (Agostyán, Gödöllő, Neszmély) 1995. évi vizsgálatunk alapján ismét kiváló tulajdonságaikról tehetek tanúbizonyságot. Ezeknek a kutatási eredményeknek részletes kiértékelését olvashatták a Soproni Műhely 16. számában (2000. július p. 14.-27.). Az eredmények, és azok kiértékelésének ismeretében a magyar erdőgazdálkodás cédruskutatással foglalkozó szakemberei az atlaszcédrus helyét a száraz, vagy szélsőségesen száraz, Duna-Tisza-közi meszes homok, mészkőkopárok, meddőhányók, rekultivációs területek erdősítésében remélik. Mindezek az atlaszcédrussal kapcsolatos elvárások nem alaptalanok, hiszen ez a faj Belvézet-Mont-Ventoux igen csekély termőrétgű mészkőkopárain is jól megállta a helyét. Ezekben a mostoha termőhelyi körülményekkel rendelkező területeken ugyanis jó minőségű értékes állományok jöttek létre. Arról azonban nem szabad megfeledkezni, hogy ezeket az igen sekély, néhol már szinte termőrétg nélküli területeket 600-800 mm csapadék öntözi meg évente, és tengerszint feletti magasságuk 300-1000 m között mozog. Az itt létesült Atlasz-cédrus-állományok tehát szubatlanti-szubmediterrán klímahatás alatt kialakult kollin-szubmontán lomberdők helyén jöttek létre. Ezek a klimatikus viszonyok *Mátyás* (1995) véleménye szerint többé-kevésbé a mi kocsánytalan tölgyes klímánknak felelnek meg. A mállékony mészkőben mélyen gyökerező fák tehát még a nyári nagy szárazság ellenére is megélheté-

sükhöz elegendő vízhez jutnak. Ezekben a termőhelyeken tehát az Atlasz-cédrusokat mindenképpen jobb körülmények között találjuk, mint amilyen a Duna-Tisza-közi karbonátos homokon fogadná őket. A hazai kísérletek eredményei vitathatatlanul jobbak, mint a Franciaországban 1. termőhelyi osztályon elért eredmények, de tudnunk kell azt is, hogy ezeket az állományokat mind kocsánytalan tölgyes, vagy gyertyános kocsánytalan tölgyes klímában jó, vagy igen jó termőhelyre ültették. Erdős sztyepp klímában, kifejezetten meszes homokon, vagy hasonlóan rossz körülmények között még eddig nem vizsgálhattuk az Atlasz-cédrus növekedését. (Kivételet képez az ásothalmi kísérlet.) A hazai Atlasz-cédrusok növekedése az eddigi mérések alapján jelentősen felülmúlja az 1. fatermési osztályon élő feketefenyő eredményeit is. Magyarországra behozott Atlasz-cédrus populáció az eddigi vizsgálatok alapján kiemelkedően jó genetikai adottságokkal rendelkezik. Ennek a szerencsés véletlen felismerésének és továbbfejlesztésének segítségével már a kezdet kezdetén elkerülhetjük azt a hibát - amelyet elődeink az erdőfenyő esetében akaratlanul is elkövettek -, hogy rossz genetikai állománnyal rendelkező szaporítóanyaggal, megfelelő előzetes vizsgálatok nélkül kerül sor a faj elterjesztésére. Az eddigi megfigyelések alapján azt is megállapíthatjuk, hogy ez a faj különlegesen jól alkalmazkodik a szélsőségesen rossz körülményekhez. Ezek -a most már mérésekkel is alátámasztott tények- alapján vetődött fel az alföldi, igen rossz körülmények között sýnlődő

Atlasz-cédrus-állomány a Neszmélyi Arboretumban. Fotó: Marosi András

Cédrustobozok és Atlasz-cédrus-magok. Fotó: Mályi Péter

feketefenyveseink lecserelésének, illetve Atlasz-cédrussal történő elegyítésének gondolata. A gondolat, bárki agyában született is meg, figyelemreméltó. Az Atlasz-cédrus eddig már bebizonyította, hogy képes megélni a mi éghajlati körülményeink között. Most azt hiszem rajtunk a sor, hogy hosszú távú és alaposan megfontolt származási és állománynevelési kísérletek beindításával megtaláljuk a pontos helyét a magyar erdőgazdálkodásban. Sokan vannak azok, akik a század fenyegetési és nyárasítási programjainak túlkapasai miatt ismeretlenül is idegenkednek egy újabb idegen faj behurcolásától. Óriási hiba volna, ha egy gazdaságilag értékes faját fenyőellenes hangulatunk miatt hanyagolnánk el, de azt hiszem valóban még súlyosabb hibát követhetünk el akkor, ha megfelelő kísérletek és vizsgálatok nélkül az őshonos fajokból álló természet szerű állományok károsításával, ismét divatot csinálunk egy hazánkban nem őshonos tájidegen fajból. A feladatunk tehát az Atlasz-cédrussal kapcsolatban az, hogy a tervezett felhasználási területeken erdőnevelési és faterméstani kísérletek beindításával, és ezek alapos és rendszeres kiértékelésével határozzuk meg e faj pontos felhasználhatósági területét, származási kísérletekkel pedig megvédjük és továbbfejlesztjük a meglévő Atlasz-cédrus populáció genetikai minőségét. Mindezen munkák alapos, szakszerű és türelmes elvégzésével, úgy gondolom egy újabb jelentős eredményt érhet el a magyar erdőgazdálkodás.

Marosi András

LIGNA hirdetés

Megalakult a cédrusbizottság

Fenti címmel olvashattunk írást egyesületünk lapjának elmúlt évi szeptemberi számában. Bevallom, elképedve olvastam e híradást. Úgy tűnik, még mindig nem tanultunk saját múltunkból, de tágabb értelemben akár úgy is fogalmazhatnánk, nem tanultunk az emberiség eddigi telepítgető kedvének gyalázatosan negatív hatásaiból. De kanyarodjunk csak vissza Magyarországra, és nézzük, mit mutat flóránk mai képe. Az első adat, amire oda kell figyelnünk: a nálunk élő közel 3200 növényfaj 2%-a nem honos faj. E helyen célszerű azonban olyan tájidegen, kivadult és **felbecsülhetetlen gazdasági kárt okozó és biológiai sokféleségünket is súlyosan szegényítő fajokat említeni, mint pl. a zöld juhar, gyalogakác, amerikai kőris, akác stb.** Ismereteim szerint a hazai erdészeti gyakorlatban alkalmazott tájidegen és nemesített, azaz genetikailag szegényített fafajok száma közelíti a 40-et. Úgy tűnik, nem okoztak elegendő kárt az eddig telepítések. Nem tettük eléggé tönkre erdeinket mind gazdasági, mind biológiai értelemben? Nem elegendő, hogy erdeink és faültetvényeink 43%-a a tájidegen fafajokból áll?

Véleményem szerint napjainkra a magyar erdőkben annyi megoldatlan probléma gyűlt össze, hogy sokkal

hasznosabb lenne a meglévő szellemi kapacitást és pénzt ezek megoldására fordítani, mint egy újabb bizonytalan kimenetelű telepítést vizsgálgatni, amely ráadásul semmilyen hatósági engedéllyel sem rendelkezik. *A természetvédelmi törvény 8. § 4. bekezdése egyértelműen előírja, hogy új szervezet betelepítése akkor engedélyezhető, ha az őshonos fajok életfeltételeit nem károsítja.*

Persze a majd velem vitába szállók pontosíthatnak, és elmondhatják, hogy még nem vagyunk abban az állapotban, hogy szabadtéri kísérleteket végezzünk, tehát nem kell engedély sem. Egyfelől a hivatkozott írás tanúsága szerint sajnos már történtek szabadtéri kísérletek. Másfelől nagyon remélem, hogy senki sem vállalja majd egy újabb faj betelepítésének felelősségét, tehát nem is engedélyezik azt. Ha pedig az „eredményes” kísérlet nem kapja meg az engedélyt a szabadtéri megvalósításhoz, akkor vajon kell-e éveket azzal tölteni, hogy egy jelentéktelen erdészeti kérdésre pazaroljuk energiánkat. Mert hogy a kérdés jelentéktelen, azt maga a cikk is igazolja. A pozitív példaként felhozott Franciaországban is „csak” 2000 hektár, valószínűleg biológiai értelemben értékes kopárost sikerült tönkretenni cédrustelepítéssel. Kísértetiesen emlékeztet a hazai feketefenyő-telepítésre, ami sok más

mellett legnagyobb természeti értékeink egyikét, a pilisi lent veszélyezteti.

A harmadik évezred elején már mindenki számára nyilvánvaló kellene, hogy legyen: a társadalmi elvárásoknak megfelelően az erdőkben a gazdasági haszonvétel kezd háttérbe szorulni, és a közjóléti, természetvédelmi funkció erősödik. Úgy gondolom, sokkal inkább azzal kellene foglalkozni, hogy miként őrizhetők meg az elegy-fafajok, mit kell tenni a veszélyeztetett erdőtülsulások megőrzése végett, hogyan takarítható el a feketefenyő a biológiai szempontból különösen értékes dolomit kopárokról vagy a zöld juhar a hullámtérből, hogyan lehet kiszorítani az akácot a középhegységekből, mit kell tenni azért, hogy pl. a bükk élőhelyén található fenyőültetvények eltűnjenek. Van persze másik út is. Megtehetjük, hogy tovább növeljük az akácosok területét, tovább telepítjük homoki és karszt területeinkre a biztos gazdasági veszteséget okozó feketefenyőt, továbbra is egyenként kitermeljük az erdőből a barkócát, madárcezesznyét, Hollandiából importált bükkcsemetével erdősítünk, további fafajokat vonunk be a klónozásba, vöröstölgyet telepítünk oda, ahová a kocsányos vagy kocsánytalan való, folytatjuk a tololapos kituskózást és cédrusbizottságot alakítunk.

Haraszthy László

A Dráva–Száva menti kocsányos tölgyesekről

A Zágrábi Egyetem Erdészeti Fakultásának kutatói részletes ökológiai és erdőművelési vizsgálatokat készítettek a címben jelölt erdőekben. A kapott eredmények számunkra is tanulságosak, érdemes áttekintnünk őket *B. Prpic* összefoglalója alapján.

A vizsgált térség egykoron 60%-ban volt erdővel borított, ez a szám mára 30%-ra csökkent. Velük együtt csökkent a tölgyek aránya is. Oka a tölgyek fája iránt megnövekedett kereslet, a vízjárás és hidrológiai viszonyok változása és a légszennyezés.

A tölgyeseket két társulásra bontva értékelték: 1. A gyertyános-tölgyesekben (*Carpino betuli–Quercetum roboris typicum*) a két névadó fajon kívül még a bükk is előfordul, a magasabb teraszokon jelenik meg. A másik tölgyes (*Genisto–Quercetum roboris*) összetétele alapján közel áll a mi keményfás ligeterdőnkhez, szintén a magas parton kap helyet. Az első társulásban a gyertyán visszaszorulása és a tölgy elhatalmasodása, a másikon a mezei szil eltűnése okozza a gondot.

Az árvizek kártétele miatt következett be, hogy a két folyó hegyvidéki vízgyűjtőjében túlzott erdőkitermelések voltak, az árvíz szintje a korábbihoz képest jócskán megemelkedett, és ez a tölgyújulatot már zsenge korában kiöli. A vízbeszivárgástól átnedvesedett felső talajréteg és a talajvíz szintje nem ér össze, jelentős száraz réteg jelenik meg közöttük, ezen a néha még 300 cm mélyre nyúló tölgygyökerek sem képesek átöni, ezért vízigényük kielégítése bizonytalanra válik. Nehezíti a tölgyek fennmaradását az is, hogy a 120–160 éves korig fenntartott fák magtermő képessége a kortól függően csökken, ezért megtartásuk feltételei romlottak.

A tölgyek megőrzéséhez azt tartják kívánatosnak, ha a tölgy az első társulásban a 70%-ot nem lépi túl, a másodikban pedig az összes biomassza legfeljebb 60%-át adja.

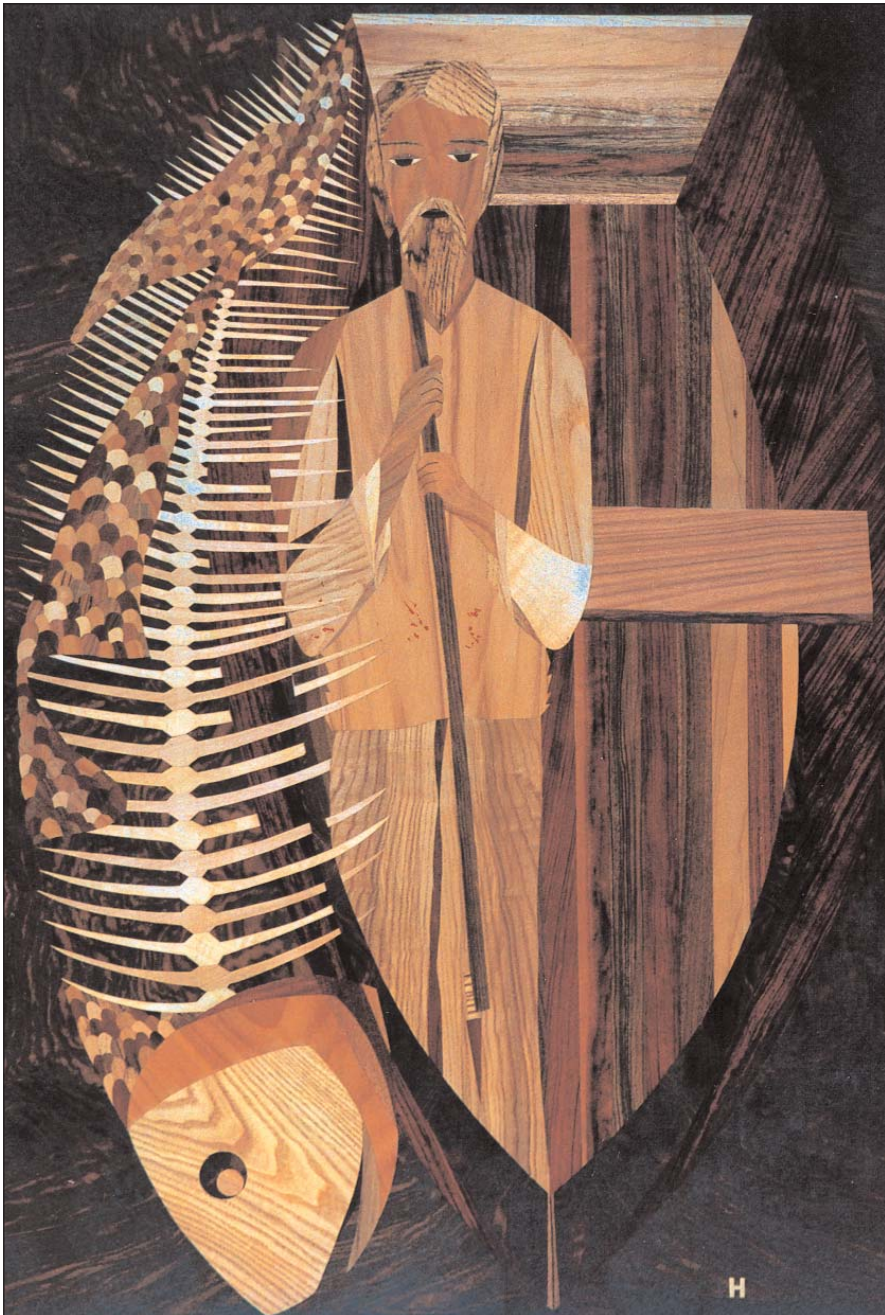
Az elmondottak arra utalnak, hogy a most létrehívott Duna-Dráva Nemzeti Park növényzeti rekonstrukciójához ajánlatos a horvát tapasztalatokat is megismerni.

(Forrás: *B. Prpic: Die Stieleichenwälder in Jugoslawien – ihre ökologische-waldbauliche Problematik. – 18th IUFRO World Congress. Div. 1. Vol. I. 298–310. o., 1986*)

Dr. Szodfridt István

Az intarzia művészete

Öreg halász és a tenger (1972; 97x67 cm)

Nemrég jelent meg *Hadnagy György* „Az intarzia művészete” c. könyve. A könyv két fő fejezete:

Az intarzia rövid művészettörténeti áttekintése.

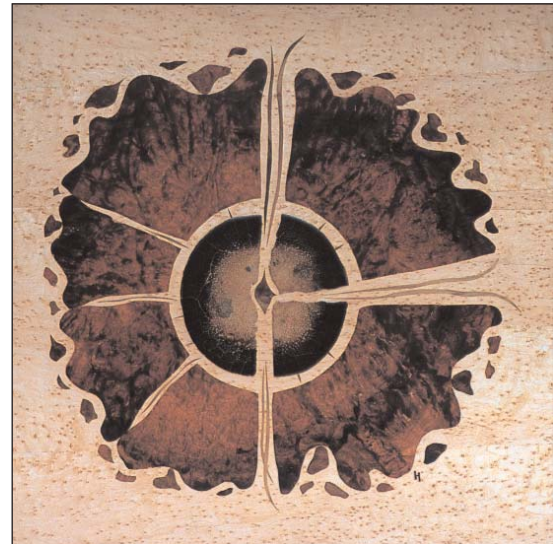
A berakó művészetek technikájának ismertetése.

Összesen 107, többségükben színes ábrát tartalmaz, 120 oldalon. A könyv társszerzője *Póka Emőke*.

A szép könyv vidéken, Zalaegerszegen született és a pécsi Comenius Bt. adta ki, dicséretes kivitelben. Régóta ismerem a szerzőt, aki művész, tanár-ember.

Hadnagy György szemében mintha finom intarziák tükröződnének, művészet, emberség, az anyag, a fa ismerete és szeretete.

Most könyvben foglalta össze különleges tudását, tehetségét, alkotásait: nagyon szép könyvet készített. Eddig hiányzót. A könyv nagyon sokaknak szól. A fát, az örök anyagot és legsajátosabb, legfinomabb megmunkálási módját, az intarziát és az intarziakészítést foglalja össze. Leheletfinoman „festi” a finom lemezeket a díszítendő fára vagy más anyagokra. Bizonyítja munkáiban, hogy a Földünkön előforduló anyagok

Alfa és omega (1990; plasztikus faintarzia, 70x70 cm)

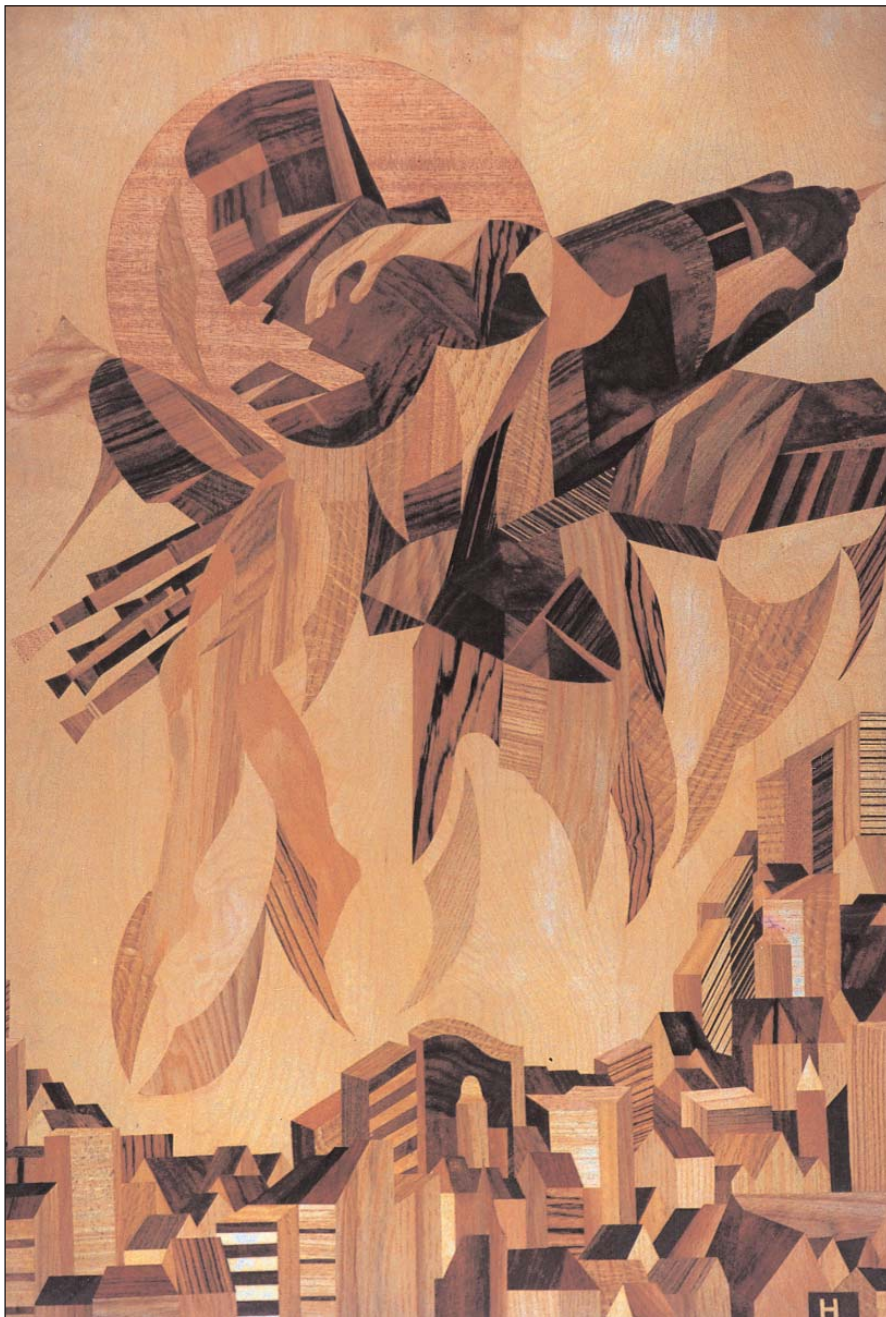
együtt képesek alkotni a harmóniát, akár csak az emberek.

A fával dolgozó ember az erdő csodálatos ajándékát veszi a kezébe, hogy megmunkálja, hogy alkosson belőle. A „száraz” tudósok azt tartják, hogy a fa rendkívül heterogén materia. Mi azt: titokzatos, varázslatokkal teli anyag, amelyet, ha valaki ismer, az minden részét, részecskéjét becsülni tudja, és megálmodja, mi készülhet belőle.

Az intarziakészítés a furnérgyártáson, az egészen vékony falemezek gyártásán alapszik. Arra törekedtek az emberek, hogy a legszebb farajzolat kerüljön a bútorok, épületszerkezetek és más tárgyak felületére. És hogy gazdagságosan használják, a kevésbé szép fát nemesítve, feldíszítve.

Az intarziakészítésből művészet vált. A furnérokra azt írták: drágakövek fából.

Hadnagy György élete, alkotómunkája során messze jutott el. Megismerte a fát, alázattal alakította, és felfedezte legfinomabb részecskéit, amelyekből intarziáit készíti. Tökéletes ismerője lett az intarziakészítés történetének. Legnagyobb érdeme azonban az, hogy az intarzia apostolaként tanítványokat gyűjtött és gyűjt maga köré. Tanít, oktat. Mint rendszerező koponya, kiváló áttekintést ad könyvében az intarzia történetéről, az egyiptomi leletektől kezdve szisztematikusan minden művészeti stílust tárgyalva. Ismerteti a technikákat, amelyek az intarziakészítés hihetetlen ötlettárát mutatják be.

Ikarosz (1973; 97x69 cm)

Fotók: Szakács László

Kontakt (1990; 70x70 cm)

Hadnagy György könyve a művészszeretőké, az ingyenc mestereknek, a tanulni vágyóknak szól. Megfelelő terjedelmével, sok érdekes, színes képeknek köszönhetően már a legfiatalabbak is kézbe vehetik. A könyv művészettörténeti könyv, tankönyv, képek könyve.

Ismét gazdagodott a fáról szóló, a fával kapcsolatos könyvtárunk.

Ahogy a könyvet kézbe vesszük, az az érzésünk támad, hogy az Úristen nagy égi raktárában válogat éppen, és a finom lelkekből a legszebb vonásokat gyűjti össze, intarziává illeszti azokat, és ezekből lesz a remekmű, maga az ember.

Dr. Winkler András

Az MME Tűzokvédelmi Programja tábort hirdet veszélyeztetett tűzokfészkek őrzésére

Önkéntes munkával bárki segítheti a tűzok szaporodási sikerét!

A tűzok a füves puszták világ-szerzte veszélyeztetett madárfaja. Hazánk területén mintegy 1000 példány él. Az állomány fennmaradása nagy mértékben az aktív természetvédelmi tevékenységnek köszönhető.

A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület tagjai és munkatársai működési területükön felderítik a tűzokfészkeket és biztosítják azok zavartalanságát. Ez a munka csak önkéntesek bevonásával lehet sikeres.

Feladat: a fészkek megőrzése főleg az emberi zavarás ellen, illetve további veszélyeztetett fészkek távcsöves felderítése. A jelentkezők 2–4 fős csoportokban – nomád körülmények között – sátoroznak a fészkek közelében, és őrzési feladatot látnak el.

Helyszínek és időpontok: a táborozásra a borsodi és hevesi pusztákon, valamint a Bihari-síkon kerül sor heti turnusváltásokkal. Az első turnus az előbbi területen április 26-án, csütörtökön, az utóbbi április 27-én, pénteken kezdődik. A táborozás ennek megfelelően csütörtöki és pénteki turnusváltásokkal június 28–29-ig tart. A pontos helyszínek a fészkek megtalálásakor derülnek ki.

Szükséges felszerelés: távcső, hálósák, sátor (ezt szükség esetén biztosítunk) és minden, ami egy egyhetes sátorozáshoz kell.

Költségek: a jelentkezők saját költségükön vesznek részt (korlátozott mértékben utazási költség-térítést biztosítunk).

Egyéb program: a táborozók bekapcsolódhatnak a környéken néhány madárfaj (szalakóta, kék vércse stb.) állományának a felmérésébe is.

Jelentkezés és további információ: telefon:

60/480-072, 20/325-6319,

e-mail:

cpuffin@bigfoot.com

A bibircses nyír (*Betula pendula*) termőhelyi igénye

A bibircses nyír hazai termőhelyeiről, termőhelyi igényéről, az egyes termőhelyek nyírral történő hasznosításáról kevés hazai szakirodalom áll rendelkezésre. Részben ennek, részben pedig az egyes korszakaink fajaj-politikájának köszönhetően viszonylag szerény ismeretekkel rendelkezünk a bibircses nyír termőhelyi igényét illetően. Ez eredményezi azt, hogy a nyír, mint őshonos fafajunk, az elegy-fajok listájáról is szinte kiszorult, pedig értékes, dekoratív, szerény igényű és nagy alkalmazkodóképességű fa. Fagyálló, a hőmérsékleti szélsőségeket jól tűrő, mészkerülő pionír fajaj. Számos pozitív tulajdonsága közül nagy vonalokban emeljünk ki néhányat:

– Javítja saját termőhelyét, így az általa meghódított területeken a szukcesszió folytán más állományalkotó fafajok mielőbbi megtelepedését teszi lehetővé.

– Előnyösen hat az elegyes állományokban, nő azok biológiai ellenálló képessége.

– Pionír jellegéből adódóan képes a viharok, erdőtüzek, hótörések stb. utáni gyors regenerációra (*Rumszauer, 1984*).

– Fontos szerepet tölt be elő- és védőállományként.

– A nemzetközi irodalomban se szeri, se száma a közönséges nyírről írt publikációknak, ezzel szemben a hazai szakirodalom meglehetősen mostohán bánik a nyírral.

A nyír eurázsiai flóraelem, elsősorban hegyvidéki fafaj, de mint elegy-faj, *valamennyi erdőgazdasági tájcsoporthoz* előfordul. Mészkerülő erdők jellegzetes pionírja. Így a dunántúli mészkerülő tölgyesek, a középhegységi mészkerülő tölgyesek, a mészkerülő gyertyános-tölgyesek, a mészkerülő erdeifenyvesek és csarabosok társulásaiban koszociációt alkot, a mészkerülő bükkösökben és fenyőelegyes-tölgyesekben gyakori elegyfa. A hegyvidéki tarvágások erdőt előző társulásaiban mindig jelen van. Minthogy nemcsak a mészmentes talajt, hanem a levegő bizonyos mértékű páratartalmát is megköveteli, koszociációt képez égerlápok, rekettyefűz lápcsérjék és nyírlápok szegélyein is (*Koloszár, 1987*).

A síkságon tölgy-körös-szil ligeterdőkben, gyöngyvirágos tölgyesekben és pusztai tölgyesekben képez elegyetlen állományfoltokat. Fellépése gyertyánelegyes bükkösökben, gyertyános-kocsánytalan tölgyesekben és cseres-kocsánytalan tölgyesekben szórványos.

A bibircses nyír klímaigénye

A nyír az éghajlati tényezőkkel szemben közömbös, igen változatos termőhelyeken él, széles ökológiai amplitúdóval rendelkező fafaj. Jelentékeny hő-

mérsékleti ingásokat képes elviselni. A legszélsőségesebb téli hideget is kibírja, a tavasszal kihajtott, zsenge hajtásait és virágait az erősebb kései fagyok sem károsítják. A tenyészidő alatt kis hőösszeggel is beéri (*Gencsi-Vancsura, 1997*). Hazánkban valamennyi klímátípusban előfordul, azaz megtaláljuk középhegységeinkben, de ugyanakkor nem hiányzik az alföldi, szárazabb területekről sem. Közép-Európában 600 m tengerszint feletti magasságban a nyír nettó fotoszintézisének optimális hőmérsékleti tartománya 12–22 °C, 1900

m magasán 8–19 °C. A hőmérsékleti intervallum, ahol még a fotoszintézis végbemegy –3 °C és +41 °C, tág hőmérsékleti határokat mutatva (Lyr et al., 1992).

Nagyon fényigényes fafaj. Rendkívüli fényigényére utal a vertikálisan kis terjedelmű, laza korona, a hosszú hajtásokon függőlegesen elhelyezkedő, viszonylag apró levelek, amelyek a nap sugarakat nagymértékben átengedik. Fototropikus érzékenysége is a nagy fényigényével magyarázható. Előszerezettel telepszik meg nyílt területeken, állományszegélyeken. A laza koronájú nyírek alatt még olyan fényigényes fafajok is, mint a kocsánytalan tölgy és az erdeifenyő felújulhat és jól növekedhet. A nagy fényigényével van összefüggésben a nyírállományok korai kiritkulása. Más fafajok oldalárnyékolását sem viseli el, a termőhelyet a nap és a szél ellen alig védi (Gencsi–Vancsura, 1997).

A közönséges nyír hidrológiai igénye

A nyír nem kifejezetten vízigényes, nedvességigényét tekintve mezofil fafaj, de a legjobb növekedést csak a többletvíz mellett éri el, ott, ahol a vízgazdálkodási fok üde vagy mérsékelt nedves. A hosszabb száraz időszakokat elviseli, de vízhiány hatására jelentős növekedés-visszaesés következik be (Gencsi–Vancsura, 1997).

Alapvető számára a talajvíz közeli jelenléte (időszakos vagy állandó vízhatás). Ha ilyen van, számos talajtípuson jó növekedésre képes. Még a gyengén humuszos homok is lehet kiváló nyírtermőhely. A réti talajok még inkább ezeknek a más talajtípusokkal alkotott kombinációi adják az alföldi homokvidékeinken a legjobb nyír termőhelyeket, hangsúlyozni kell azonban, hogy döntő a talajvíz mélységének elhelyezkedése. A gyenge víztartó képességű talajok hasznosítható vízkészlete igen kicsi, száraz klímában viszont kevés a csapadék mennyisége, ezért van tehát szüksége a talajvíz közelségére.

Ha a tavaszi talajvízszint nincs mélyebben, mint 150 cm, de ugyanakkor nincs is magasabban, mint 70 cm, a hazai mélyebb fekvésű termőhelyek szinte mindegyikén előfordulhat a nyír, igazából azonban az állandó és az időszakos vízhatású területeken érzi jól magát.

Az alföldi homokvidékeken az I. fatermési osztályú nyíresek termőhelyeire jellemző, hogy a humuszos szintek együttes vastagsága a termőrétegben 60–70 cm, a II. fatermési osztályúaknál

40–50 cm, míg a III. fatermési osztályú termőhelyeken 30–40. Látható tehát, hogy a nyír az alföldi meszes, humuszos homokon korántsem igénytelen fafaj, a talajvíz kedvező mélységű előfordulását, valamint a humuszos rétegek jelenlétét igényli, különben csak letröpt, gazdaságos természetét nem szolgáló állományok kialakítására van lehetőség (Faragó, 1987).

Transzspirációja lényegesen nagyobb, mint sok más fafajé. Németországi mérések alapján egy 7–8 éves nyír egy gramm szárazanyag előállításához napi 9,5 g vizet használt fel, míg a bükk 4,8 g-ot vagy az erdeifenyő csupán 1,9 g-ot. Egy 40–50 éves, II. fatermési osztályú nyírállománynak a fotoszintetikus

teljesítménye, ahol a levéltömeg 4940 kg/ha volt, napi szinten 4,7 mm/nap, éves szinten pedig 430–480 mm/év vízfelhasználás volt. Nálunk, ahol a tenyészidőszaki csapadék mennyisége gyakran ezen értékek alatt marad, a nyír fotoszintetikus teljesítményének csökkenésével kell számolnunk.

Egy 21 éves, 14 m magas elegyes állományban a nyír átlagos levéltömegét 2790 grammnak mérték, ami a bükkhöz hasonló mennyiségű, a fenyőkhöz képest azok mintegy fele volt. Egy fa szerves anyagának előállításához azonban a nyír 5307 kg vizet, hasonló körülmények között a bükk 3801 kg-ot, az erdeifenyő viszont csak 3037 kg vizet igényelt (Lyr et al., 1992).

1. táblázat. Vízháztartás komponensei a különböző állományokban (mm)

	Duglászfenyő	Erdeifenyő	Bükk	Nyír
Csapadék	1200 (mm)			
Transzspiráció	490	480	601	425
Párolgás a talajfelszínről	120	240	120	300
Intercepció	360	300	216	240
Talajba történő beszívargás	230	180	263	235

Az 1. táblázatban az egyes fafajok vízháztartásban betöltött szerepét mutatják. A Fekete-erdőben (Schwarzwald) az éves csapadék mennyiségének csak harmadát, felét használják a fák transzspirációra. A nyírnél az egy hektárra eső kisebb szervesanyag-tömeg ellenére a felhasznált víz mennyisége az itt vizsgált állományokban közel azonos, ugyancsak jelezvén a nyír nagyobb nedvességigényét. A csapadék egy része elpárolog a talaj felületéről, a laza koronájú, ritkábban álló fényigényes fafajoknál – mint pl. a nyír – ez akár többszöröse is lehet, mint az árnyéktűzők alatt (duglászfenyő alatt 120 mm, a nyír alatt 300 mm). Az intercepció veszteségek viszont a fenyőféléknél magasabbak, mivel a tűlevelűek levélfelülete az őszi lombhullást követően nem csökken jelentős mértékben (Lyr et al., 1992).

Habár pionír jellegéből adódóan a talajok szerény tápanyag-ellátottságával

is beéri, jó növekedést a tápanyagban közepesen vagy jól ellátott termőhelyen mutat. A növényelemzéssel, a fák leveleinek kémiai analízisével megállapítható, hogy a nyír egy adott tápelemből milyen mértékben ellátott. A kapott eredményeket a 2. táblázat optimális ellátottságot jelentő határértékeivel kell összehasonlítani, hogy megítélhesük a nyír tápelem-ellátottságát az adott helyen. Mivel egy adott termőhelyen a tápanyag-ellátottságot még egy fafajon belül is számos tényező (mint pl. a fafaj kora, a növény fejlettsége, az állományban betöltött szerepe stb.) befolyásolja, ezért szükséges lenne ezen határértékek hazai termőhelyeken történő megállapítása. Ezek hiányában azonban a 2. táblázatban közölt határértékek csak igen jó kiindulási támpontot nyújtanak a nyír tápanyag-ellátottságának nyomon követésére, hazai alkalmazására csak ezen határértékek tesztelése után kerülhet sor.

2. táblázat. Az új hajtások jól kifejlett leveleinek elemtartalma optimális ellátottság esetén (Bergmann, 1983)

N	P	K	Ca	Mg	B	Mo	Cu	Mn	Zn
mg/100 mg					mg/kg				
2,5–4,0	0,15–0,30	1,00–1,50	0,30–1,50	0,15–0,30	15–40	0,05–0,20	6–12	30–150	15–50

A bibircses nyír talajjéne

A nyír talajban általában nem válogat, pionír jellegénél fogva számos, tulajdonságaikban eltérő talajtípuson előfordul. A talajok kémhatásával szemben erősen toleráns, inkább mészkerülő, azonban megtaláljuk a meszes talajokon is, elsősorban akkor, ha a talajvíz számára elérhető mélységben helyezkedik el, vagy a feltalaj kilúgozott. Tápanyagigénye általában kicsi, így a legsavanyúbb, pH 4,5 alatti talajokon is megél.

Hegyvidékeinken, középhegységeinkben a nyírt megtaláljuk a *köveszikkás vázitalajokon*, a sekély vagy közép mély termőrétegű *ranker* vagy *erubáz* talajokon, a *nyershumuszos savanyú, nem podzolos barna erdőtalajokon* és a *podzolos barna erdőtalajokon* egyaránt. Míg az igen sekély (0–20 cm) termőrétegű talajokon csak letörpült, fának nem nevezhető méreteket ér el, addig már a sekély vagy a közép mély termőrétegű talajokon lényegesen kedvezőbb feltételeket talál. Olyan termőhelyek ezek, ahol a talajok vízmegkötő képessége, hasznosítható vízkészlete közepes, ami némileg ellensúlyozza a talajok kedvezőtlen kémhatását vagy elégtelen tápanyagellátottságát. A vízgazdálkodás javulásával nő a nyír szervesanyag-termelődése, jobb a növekedése. Általában ezek a termőhelyek tápanyagban szegények, annak ellenére, hogy az erdei avar mennyisége közepes. A mineralizációs feltételek, ezért a tápanyagok nehezen válnak csak kedvezőtlenek felvehetővé. Az erősen savanyú kémhatás következtében a tápanyagok egy része, mint pl. a nitrogén vagy a foszfor nem felvehető, ezért tápanyag-ellátottsági problémák jelentkezhetnek. Domb- és hegyvidékeinken gyakran találkozhatunk mozaikosan előforduló *pszeudoglejes barna erdőtalajokkal*. Annak ellenére, hogy a nyír kerüli az agyagos, levegőtlen talajokat, mégis találkozunk vele ezeken a talajtípusokon is, elsősorban akkor, ha a vízzáró réteg a talajok felhalmozódási szintjében helyezkedik el (pl. Soproni-hegyvidék).

Kiterjedtebb előfordulásukkal találkozhatunk a nyugat-dunántúli kavicsos, ún. *cseri talajokon*. Jól hasznosítja ezen talajok általában sekély (20–50 cm) termőrétegét, amely erősen savanyú (pH 3–4 körüli), jól levegőzőtt, gyengén fejlett vagy poros szerkezetű, közepes szervesanyag-tartalmú (3–4%

humusz), homokos vályog fizikai féleségű (10–15% agyagtartalom) talaj. Gyakran a vékony termőréteg alatt agyaggal összecementált vízzáró vagy vizet csak igen nehezen átteresztő réteget találunk, ami kedvez a változó víz megjelenésének. A téli hóolvadás után (már ha van hó) a talajok kis adszorpciós kapacitása miatt ezek a talajok hamar telítődnek vízzel, gyakran keletkeznek kisebb-nagyobb vízállások, ami a vegetációs időszak első felében akár kedvező vízellátottságot, ill. többletvizet jelent a növényzet számára. Amennyiben ezen a változó vízgazdálkodású termőhelyeken a vízzáró réteg nem közvetlenül a felszínen jelentkezik, akkor a nyír plaztikus gyökérzete képes jól behálózni a levegősebb, lazább feltalajt. Ezért találkozhatunk a cseri talajokon nyírral ott, ahol valamilyen ok miatt megszűnt a gazdálkodás és a természetes szukcessziós folyamatokban a nyír pionír jellegéből adódóan gyorsan meg tudta hódítani ezeket a termőhelyeket.

Megtaláljuk ezenkívül az *öntéstalajokon* is, azonban az erősen kötött, levegőtlen talajokon sínylődik. A hosszabb elárasztást se viseli el, különösen akkor, ha a felmelegedő víz az oxigéntartalmát elveszti és pangó víz alakul ki. A mérsékelt nedves, laza, törmelékes homok- vagy homokos vályogtalajok jelentik számára az optimumot.

Az Alföld Duna-Tisza-közi meszes, humuszos homokjain is ott díszlik (pl. Kunpeszér), állományszerű csoportokat alkotva. Száraz klímakörülmények között a talajjal, talajvízzel szemben igényes fajok. Jó növekedést nem remélhetünk a meszes homokbuckák hátán, inkább a mélyedésekben fordul csak elő, ott nyújt fatermesztési oldalról is figyelemre méltó eredményt. Kisebb mértékben elviseli a talaj szódátartalmát, ez a körülmény fokozza használhatóságát. A szóda a talajokban 8,5 pH-nál jelentkezik a lúgosan hidrolizáló sók jelenléte következtében. A homokháton igen gyakori, elaprózott mozaikos, mélyebb fekvésű területrészekben előnyös lehet a fenyves-tenger megtörésére és ezért érdemel nagyobb figyelmet (Faragó, 1987).

A talajvizsgálatok szerint a pH tűrése pH 8-ig tart, ennél magasabb pH esetén már növekedés-visszaesés következik be. A szénsavas meszet jobban tűri, 15% szénsavas mesz esetén, ha talajvíz közelsége is adott, még kiváló fatermő képességet mutató nyíresek alakulhatnak ki. A szódátartalomra

kismértékben érzékeny. Csekély, inkább nyomokban előforduló szódátartalmat még a talaja felső részén is elviseli, növekedésének számottevő visszaesése nélkül. 100 cm alatti talajrétegekben nyíres alatt előfordult a 0,11% fenolftalein lúgosság is, ami jelzi, hogy az altalaj szikességét elég jól tűri. Mindez aláhúzza jelentőségét olyan vidékeken, ahol a szódátartalomra érzékenység miatt kevés fafaj áll rendelkezésükre ilyen adottságok hasznosítására (Faragó, 1987).

A nyírt legnagyobb kiterjedésben a nyírségi és a somogyi homokvidékeken találjuk meg. A nyír somogyi előfordulásával, annak erdészeti hasznosíthatóságával és jelentőségével foglalkozott *Rumszauer János* 1984-ben elkészített doktori értekezésében. Somogyban, ahol az ország nyíres előfordulásának mintegy felét találjuk, a nyír változatos, hullámos térszínen, a közel észak-déli irányú homokvonulatok közötti mély fekvésű területeken és a magasabb buckatetőkön található. Mi is jellemzi azon tájak földrajzi adottságait, ahol természetes úton a legtöbb nyíres létrejött?

Az egyes homokvonulatokon a pannonrétegből hullámos dombvonulatok rakódtak le, elsősorban a belső-somogyi homokvidék nyugati és a középső részén, amelyeknek a tetején gyakran finom lösszerű agyagos réteget találunk. A zömmel észak-dél irányban folyó patakok mentén, valamint a lefolyástalan buckaközökben a pangóvízes lápfoltokban nagy mennyiségű anyag rakódott le. A homok kémiaiag savanyú, mészből szegény. A felszínét hajdan sok száza tehető lefolyástalan lápfolt tarkította a múlt században végrehajtott vízrendezésig, a lecsapolási munkákat megelőzően, vizenyős, lápos szélesebb medrek és csak nehezen járható, erdős fás ligetek borították. A fennmaradt lápoknak egy tipikus példája a Baláta, ahol a nyílt víz, a sásos-nádasos láprét a fűz-, nyír- és égerláp még ma is megtalálható. Ehhez hasonló pl. a barcsi ősbörökás területén a „Nagyberek”. Ezek a lápok síklápok, ahol a vízzáró réteg felett kialakuló nyíltvízi vizekben jelentős volt a szervesanyag-képződés és levegőtlen körülmények között annak tözegként történő felhalmozódása. A vízszint változásával a nyílt vizek szélein időszakszerűen a levegőre került szerves anyag egy része mineralizálódott és/vagy humifikálódott, aminek kö-

vetkeztében a víz alatt lévő *tőzeglápok*, valamint a kissé magasabb térszintekre jellemző *réti talajok* között ún. *lápos réti talajok* jöttek létre, ahol gyakran találjuk a nyírt.

A somogyi táj arculatának megváltozására nagy hatással volt a II. világháború után a nagyüzemek kialakítása, a kisparaszti gazdaságok megszűnése, aminek következtében a mozaikszerű termőhelyek hasznosítására már nem volt mód. Az addig rendszeresen gondozott belvízi árokhalózati elhanyagolása miatt egyre több elvizenyősödés következett be, és az ilyen terület azután már nagyüzemi gazdálkodásra nem volt alkalmas. A felhagyott kisparcellák, a táblásításra alkalmatlan foltok, valamint a gyenge termőképesség miatt a nagyobb, összefüggő táblák is műveletlenül maradtak, s ezeket gyorsan meghódította a nyír az erdőkultúra számára (Rumszauer, 1984).

A területek átlagos hozamainak csökkenése miatt az ilyen táblákat újraerdősítésre adták át. A szerkezetileg laza, gyenge humuszos homok beerdősítése rendszerint fenyővel történik, s ezekben a telepítésekben nagy tömegű nyírújulat jelentkezik. A nyír ily módon állandóan terjeszkedik a tájban. A táj mezőgazdasági művelés alatt álló területeinek védelmét szolgálják az erdők, fásítások, ezekben igen gyakori a nyírelegy. Az erdők és fásítások védő hatása a nyári csapadék mennyiségével együttesen akadályozza meg, hogy a somogyi futóhomok váztalaj már nem lehet a szél martaléka. A nyíresek termőhelyeire jellemző, hogy szelíd lejtésű, hosszanti, s nagyjából észak-déli irányban párhuzamosan haladó alacsony, buckás terepen találhatók, rendszerint erdeifenyővel, égerrel, tölgyvel elegyesen.

A mozaikszerűen elhelyezkedő rétláp talajok és lápos réti talajok mellett a magasabb térszinteken gyakran homokos löszön kialakuló, *kovárványos barna erdőtalajokon*, *rozsdabarna erdőtalajokon*, valamint ezek kombinációjából keletkezett *kovárványos rozsdabarna erdőtalajon* jelentős a nyír térhódítása. A *kovárványos barna erdőtalaj* leggyakrabban szárazabb, magasabb helyen fordul elő, egyes szintjei sokszor nem különülnek el élesen, savanyúságuk mérsékelt. Többlévíz hatás esetén rozsdás árnyalatúak. A felszín humusztartalma változó, lehet igen gyengén humuszos, amennyiben a felszínen kialakult humuszos feltalaj a különböző korok eróziójának esett áldozatul, de

lehet humuszos is (20–40 cm mély, humusztartalom 2–4%), ahol a nyír jó növekedést mutat. A kovárványcsíkok a B-szintben (felhalmozódási szint) több cm vastagságúak.

A kovárványos barna erdőtalajok kovárványcsíkja nem tévesztendő össze többlévíz-hatás következtében létrejött vaskiválásokat okozta vörösesbarna színeződéssel. A kovárványcsík rendszerint összefüggő, 1–5 cm-es vastagságú, általában gyengén hullámos rajzolatú. A kovárványcsíkok nem tömődnek és nem cementálódnak olyan mértékben, mint a talajvíz hatására létrejött rozsdavörös vaskiválások réteg. Így nem fordulnak elő a mélyebb fekvésekben, sem a homokbucka-hátakon, hanem rendszerint a széles lejtős oldalakon, mintegy a buckák lábánál, a mélyedések peremén találhatók.

A *rozsdabarna erdőtalajon* a kocsányos tölgyes erdőtípusban üde termőhelyen a nyír tekintélyes méreteket ér el. A rozsdabarna erdőtalaj mind az északi, mind a déli részen igen elterjedt. Ezt a talajtípust a mélyebb fekvésekben, az időszakos vagy az állandó vízhatású helyeken és a magasabb buckavonulatok kovárványos homokján, többlévíz hatástól független rozsdabarna erdőtalajokként, valamint a kovárványos barna erdőtalajok kombinációjaként is megtaláljuk. A rozsdabarna erdőtalajokat a mélyebb térszintekben kísérhetik a csonka rozsdabarna erdőtalajok és az ezekből másodlagosan képződött, humuszos homokok vagy kialakulatlan rozsdabarna erdőtalajok.

A táj talajainak fejlődésére nagy hatást gyakorol az ingadozó talajvízszint. Talajtípustól függetlenül, a tavasszal felszínig nedves talajszelvényben a nyár végére gyakran csak 2–3 m-re találjuk a talajvizet. Az állandó vízszint-ingadozás, ill. a vízpangás következtében vaskiválásokat, vöröses elszíneződéseket találunk. A víz migrációs szintjében ezért gyakran bukkanunk olyan rétegekre, amelyeknek rossz a vízemelő képességük. Ilyen tulajdonságú réteg rendszerint 40–60 cm-rel a felszín alatt előfordul, és igen gyakran egy méternél újabb 20–40 cm-es vastagságra akadunk. Ezek a rétegek száraz időben igen tömörtek és rossz vízemelő képességűek, csontkeményé száradtak. A gyökerekkel átszőtt rétegben néha vízellátási zavar keletkezik a nyári időszakban. A rossz kapilláris vízemelés miatt a mélyre süllyedt talajvízből utánpótlás nem érkezik, s a vaskiválások, vöröses színű rozsdafol-

tok a talajrétegben betonkeménységűek és szinte a holtvíztartalmukig kiszáradnak.

Ezek a termőhelyeken a több métert ingadozó talajvíz, a kiszáradásra való hajlam, a szélsőséges vízgazdálkodás az egyes fajok számára már talajhiba. Elsősorban az érzékenyebb fajokra jelent ez hátrányt, amelyek a szélsőségeket kevésbé viselik el, vagy kisebb az alkalmazkodóképességük. Az ilyen termőhelyek nem alkalmasak pl. nyárfa-termesztésre, ugyanakkor a keménylombosok termesztése is számos kockázatot jelent. Ezeket a szélsőségeket legjobban talán a nyír képes elviselni, annak ellenére, hogy megél rajta a tölgy, mélyebb fekvésekben a mézgás éger. Az erdeifenyő növekedése is csak gyenge. Ezért is lenne célszerű a nyír intenzívebb alkalmazása ezeken a területeken.

Bidló András–Kovács Gábor

Irodalom

- Bergmann, W. (1983): Ernährungsstörungen bei Kulturpflanzen. – Fischer Verlag, Jena
- Faragó, S. (1987): A nyír a Duna-Tisza-köze meszes homokján. – *Az Erdő*, 36: 224–225.
- Gencsi L.–Vancsura R. (1997): Dendrológia. – Mezőgazda Kiadó, Budapest
- Lyr, H.–Fiedler, H. J.–Tranquillini, W. (1992): Physiologie und Ökologie der Gehölze. – Gustav Fischer Verlag, Jena
- Kolozsár J. (1987): Erdőműveléstan I.B. A fajok erdőművelési tulajdonságai. – Egyetemi jegyzet, Sopron.
- Rumszauer J. (1984): A nyír termesztése a somogyi homokon. – Doktori értekezés, Sopron.

Megjelent

„Az ember és az erdő” videófilm 3. kazettája.

A kétszer félórás anyag az alföldi és a hegyvidéki erdőgazdálkodást mutatja be az erdészetet népszerűsítő formában.

Megrendelhető:

Pilisi Parkerdőgazdaság Rt.

1025 Visegrád, Mátyás kir. u. 4.

Országos Erdészeti Egyesület

1027 Budapest, Fő u. 68.

Az egyórás kazetta ára: 2000 Ft.

Megnyílt az Erdészeti Információs Központ

A Pilisi Parkerdő Rt. Budapesti Erdészet új épületében (1021 Budapest, Budakeszi út 91.) megnyílt az Erdészeti Információs Központ. Ugyanebben az épületben kapott otthont egyesületünk könyvtára. A megnyitót *Barátossy Gábor* FVM Erdészeti Hivatali elnök mondta, kiemelve korunk információs igényét. *Zambó Péter*, a Pilisi Parkerdő Rt. vezérigazgatója, *Káldy József* OEE elnök és *Telegdy Pál* MEGOSZ elnök egészítették ki Barátossy Gábor szavait.

Zambó Péter annak a reményének adott hangot, hogy az új objektum nemcsak a budapesti erdészeteknek ad végre méltó otthont, hanem a főváros is gazdagodott egy sajátos erdészeti információs műhellyel.

Káldy József röviden ismertette az egyesület könyvtárának hányatott történetét, kiemelve, hogy végre méltó otthont nyert a gyűjtemény. Dicsérte az erdészeti dolgozók és *Riedl Gyula* bácsi munkáját.

Telegdy Pál a magánerdő-tulajdonosok gondjait ecsetelte, kifejezve reményét, hogy az Információs Központ elősegíti az erdőtulajdonosok ismereteinek bővülését.

Most már csak rajtunk múlik, hogy a szép környezetben épült objektumot működtetni tudjuk-e olyan hatásfokkal, hogy az a társadalom véleményformálásában is érezhető legyen.

A Budai-hegység 2001-ben

A banyatlás megállíthatatlan?

Előadás- és vitasorozat a WWF Magyarországon, a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság és a Pilisi Parkerdő Rt. szervezésében

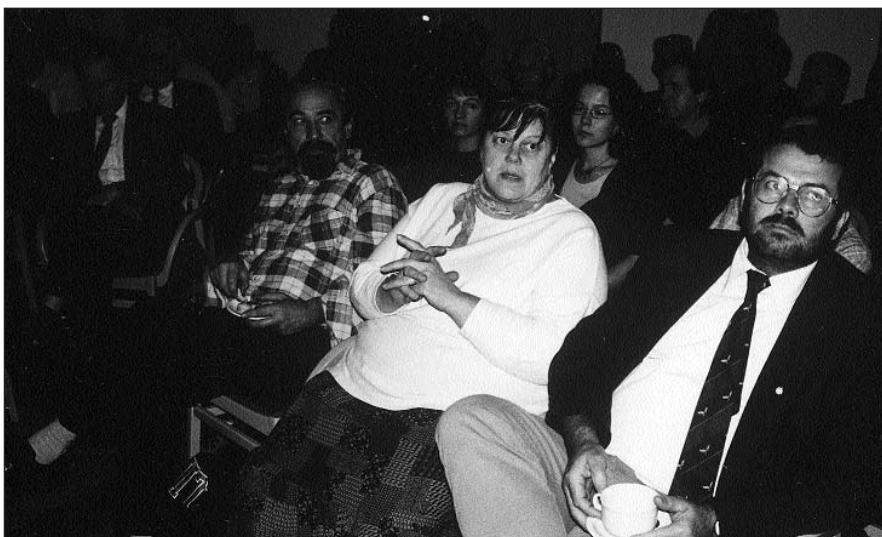
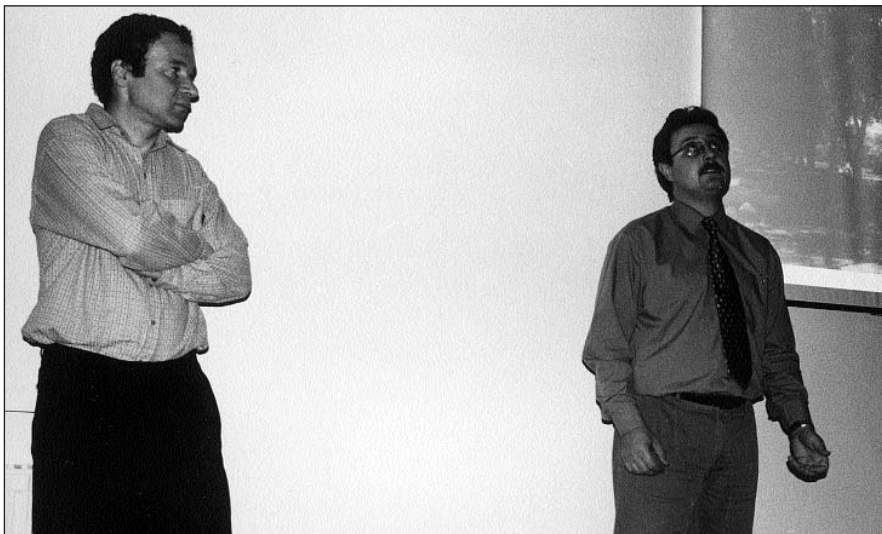
Elhangzott előadások:

Gadó György Pál, WWF Magyarország: Már csak az M0 hiányzik – Miért mindig a természet veszít?

Dr. Seregélyes Tibor, botanikus: 30 év változásai – A Budai-hegység növényvilágáról

Dr. Merkl Ottó, zoológus: Rovarok és rovarászok a Budai-hegységben

Zsoldos Árpád, Madarászuli: A Budai-hegység madárvilága egykor és ma

Kalmár László, Magyar Természetbarát Szövetség: Mikor még álltak a turistaházak – A budai turizmus története

Kézdy Pál, Budai Tájvédelmi Körzet: Nem oda Buda! – Mit tehet a hivatásos természetvédő?

Civil természetvédő történetek Törökbálinttól Szentivánig. Természetvédelmi esettanulmányok Buda és a környező települések környezetvédeletről és a cserkészek természetvédelmi vezetőjéről

Standovár Tibor, ELTE és *Bakon Gábor*, Pilisi Parkerdő Rt.: Erdőgazdálkodás a Budai-hegységben az ökológus és az erdész szemével

Nőnap-i készülődés: *Az úriember nem szed vadvirágot!* kampány megbeszélése

Felső képünkön: Vajon közelebb kerülünk-e egymáshoz? Balról Gadó György Pál, WWF Magyarország, jobbról Bakon Gábor a Pilisi Parkerdő Rt. képviselője.

Alsó képünkön: balról Kismartoni János, Mangel Gyöngyi újságírók és Márkus Ferenc WWF Magyarország igazgatóhelyettese.

**Hirdessen
az
Erdészeti
Lapokban!**

Melyik évre esik a Selmeczi bányász Akadémia évszázados ünnepe?

Ezen kérdés a Selmeczi akadémiai ifjuság közt merült fel, s míg némelyek azon véleményben vannak, hogy az 1862-ki évet kell az Akadémia százados évül tartani – mint-hogy Selmeczen először 1762-ben nyitattak *Peitbner* későbbi tanár által előadások; – mások azt állítják, hogy a százados ünnep csak *1870-re esbetik*, minthogy az Akadémia mint olyan 1770-ben alapított. Megegyezőleg az illető részről közölt határozatokkal, és azon szándékunkkal, közelebbről a bányász tanodák keletkezése és fejlődésének történetéből vázlatokat közzétenni; legyen előlegesen az 1770-dik év, az Akadémia keletkezésének theoriai időpontja, mint valódi védve. Az Udvarikamarának 1770-dik Aprilis 14-éről 4594-dik szám alatt kelt rendeletében értésére adatik a selmeczi fő-bányagrófi hivatalnak, hogy „Ő Felsege az Udvarikamara legalázatosabb előterjesztése folytán legkegyelmesebben elhatározni méltóztatott, hogy országanyai gondoskodásának azon tekintetben való hathatós elérésére, miszerént a Selmecen felállított eddigi bánya

Selmecbánya. Fotó: Szakács László

iskolában egyes bánya tiszték neveltessenek, és azon ifjak számára kik magokat ezen pályára szánják mostantól fogva ott egy rendes 3 osztályból álló császári királyi Bányászati-Akadémia a mellékelt terv szerént felállitassék s a t.”

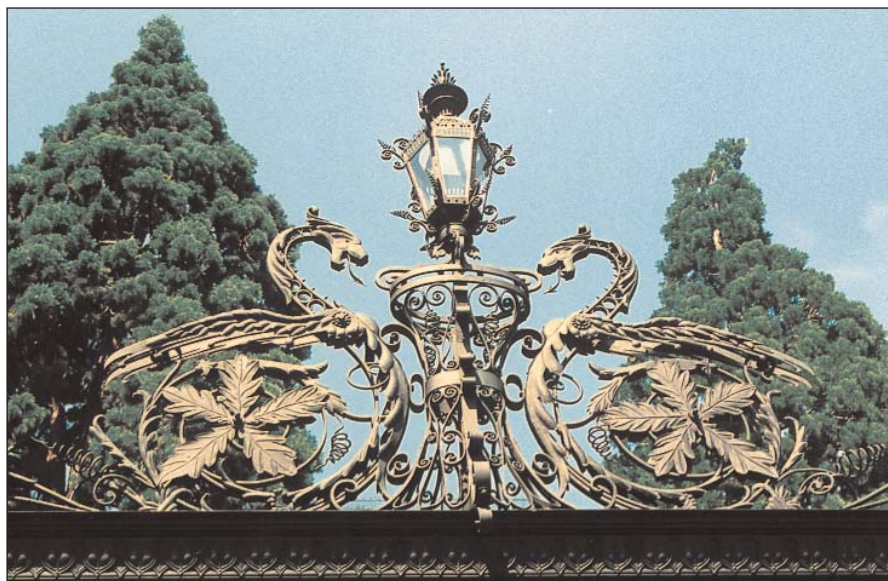
Miután a fenállott iskola nem volt rendes Bányászakadémia, tehát az Akadémia alapítási éve épen oly bizonyosan az 1770-dik év, mint például valamely egyetemnek alapítási éve nem az,

melyben ott Gymnasium vagy Lyceum állitott, hanem az, melyben a Gymnasium vagy Lyceum egyetemmé emeltetett. Ezen nézetből indultak ki eddig mindenütt az egyetemek, melyekhez a Selmeczi Akadémia is számittatik – év-százados ünnepének meghatározásánál. Ha ez nem volna így, ha a Selmeczi intézet mai napig sem lenne egyéb, mint egyszerű bányász iskola, akkor ennek alapítási éve szolgálhatna támaszpontul az iskola százéves fennállása ünnepének megtartására. Ilyen felfogás ellenkeznek a bányász egyetem magasabb jellemével, mely a bányász-akademiák részére igénybe vétetik.

Ez az én véleményem, és a bányászok és hutászok Bécsben tartott utolsó gyűlésének előtanácskozásaiiban ezen kérdés is – a gyűlési-helynek megválasztása végett – szőnyegre kerülvén, senki sem érzé magát indittatva az 1862-k év ügyvédül fellépni ám-bár ott illetékes és elismert tekintélyek, kik a tárgyhoz szólhattak volna, nem hiányzottak.

(O. H.)

(Erdészeti Lapok, 1862)

Selmecbánya, erdészcímer kovácsolt vaskapu tetején. Fotó: Szakács László

Az Erdészeti Múzeum 2000-es évéről

Az Erdészeti Múzeum 2000-ben is sikeres évet zárt, melyet mi sem bizonyít jobban, mint a 2000. V. 20-án a Múzeumok Majálisán kapott *Elismerő Oklevél*.

Múzeumunk az elmúlt évben 17 105 látogatót fogadott, ami 5000 fővel több az 1999. évinél. A látogatók 60,66%-a volt diák. Hat árvízkárosult település diákcsoportjait is fogadta a Múzeum a „Sopron segít” akció keretén belül. A látogatók 2/3-át változatos időszakos kiállításainkon regisztrálhattuk, melyek az

alábbiak voltak.

1. Elsőként a 2000. évben az 1999-ből átfutó *karácsonyi és újévi képes levelezőlapokat* bemutató tárlatunkat láthatták az érdeklődők január 23-ig.

2. *Péchy Tamás: Barangolások a természetben* című festménykiállítását január 27-én *dr. Faragó Sándor*, az Erdőmérnöki Kar dékánja nyitotta meg. A kiállított képekben február 20-ig gyönyörködhetnek a látogatók.

3. *Diákbagományaink: Emlékkorsók* címmel nyitottunk február 24-én kiállítást, melyen több, mint 300 hallgatói, illetve egyetemünkhöz kapcsolódó korsó került bemutatásra. Hangulatos tárlatunkat *Kurucz Péter* V. ofmh. adta át az érdeklődőknek a hallgatói kórus nótázása mellett. A bemutató március 27-ig tartott nyitva és rendkívül sok látogatót vonzott.

4. *Boros Zoltán és Udvarnoki András vadászfestők* munkáit bemutató tárlatunkat III. 31-én *dr. Kőbalmy Tamás* intézeti igazgató nyitotta meg és IV. 24-ig volt látogatható.

5. *Mi készül a fából?* címen nyitottunk modell- és makett-kiállítást IV. 28-án. A *dr. Winkler András* intézeti igazgató által átadott kiállításon az alkotások mellett helyet kaptak a legfontosabb szerszámok, háztartási és díszítőeszközök is. Összesen csaknem 500 tárgy került bemutatásra.

A kiállítás nagy érdeklődést váltott

Részlet a *Mi készül a fából?* című kiállításról

Fotó: Ráczné

ki, nagyon sok iskolás és kiránduló csoportot, családi és egyéni tárlatlátogatót vonzott.

6. *Schärmár Károly soproni építész emlékkiállítására* június 24–július 9. között jöhettek az érdeklődők. A kiállítást *dr. Kubinszky Mibály* ny. egyetemi tanár nyitotta meg.

A tervrajzok és megvalósult épületek fotói mellett emelte a tárlat értékét a Schärmár-család néhány bútordarabja is, melyet egy soproni gyűjtő bocsátott rendelkezésünkre.

7. *Bognár László: A fa nála újra élni kezd* címen nyitotta meg következő kiállításunkat július 13-án *Kormos Ernő* c. egy. docens. Az alkotó lágy vonalú szobraival július 31-ig ismerkedhettek meg az érdeklődők. Az elegáns installációt a Balaton Bútorgyár kölcsönözte a kiállításra, mely emelte a bemutatott tárgyak szépségét. Sokan voltak kíváncsiak a szobrokra.

8. Megrendeztük a hagyományosan kétévenként nálunk bemutatott *VIII. Országos Vadászati, Halászati és Természetvédelmi* képzőművészeti kiállítást. A tárlatot augusztus 3-án *Barátossy Gábor*, az FVM EH elnöke nyitotta meg, melyet augusztus 27-ig nagyon sokan tekintettek meg.

9. A tanévkezdés idejére hoztuk létre a *Diákbagományaink: Balekélet* című kiállítást. A *Lomniczy Gergely* emh. által méltatott és a Firmák énekkarának nő-

tázásával kísért megnyitó után a tárlatot valamennyi újdonsült egyetemi hallgató megtekinthette sok más érdeklődővel együtt. A bő tárgyi és dokumentációs anyagot tartalmazó összeállítás szeptember 1.–október 30. között volt látogatható.

10. *Szekeres Erzsébet textilművész* képeit és textiljeit bemutató anyagunkat november 3-án *Kovács Gergelyné* kultúrtörténész, múzeumigazgató meleg szavakkal nyitotta meg. De-

cember 1-éig fogadta a látogatókat.

11. *Taschner Frigyes: Barangolás a soproni erdőben* című festménykiállítását, mely üde színekkel ábrázolja az erdőt az év minden szakában, december 13-án nyitotta meg *Molnár Ákos* erdőmérnök és 2001. január 14-ig tartott nyitva.

Időszakos kiállításaink nem jöhettek volna létre támogatóink önzetlen adakozása nélkül. Ezúton is köszönetet mondunk az FVM Erdészeti Hivatala, az Ember az Erdőért Alapítvány, a Mecseki ERFA Rt. (Pécs), a Pili Parkerdő Rt. (Visegrád), a Balatonfelvidéki EFAG Rt. (Keszthely), a Zalai EFAG Rt. (Nagykanizsa) és *Geffert István* (Ausztrália) anyagi segítségnyújtásáért, a Lak-Kar Bt. (Budapest), *Perkovácz Tamás* (Sopron), a *Soproni ÁSZOK*, *Gellért Zoltán* (Sopron) és *Muray Lászlóné* (Sopron) dologi támogatásáért.

Letéti anyagunk 2000-ben 900 db fényképészeti anyaggal, 13 db térképpel, 5 db képzőművészeti alkotással, 183 ok- és kézirattal, 386 db aprónyomtatvánnyal, 248 db könyvtári tétellel és 179 db tárgyi anyaggal gyarapodott. Köszönjük adományozóinknak a bizalmat és értékmegőrző munkánk segítségét.

Az alábbi természetes és jogi személyek járultak hozzá anyaggyarapodásunkhoz: *dr. Ádámfi Tamás* (Bp.), *Áprily Róbert* (Bajna), *dr. John Balatinecz* (Torontó), *Bereczné Küttel Ágnes* (Sop-

ron), *Bogár István* (Bp.), *Boros Zoltán* (Bp.), *dr. Csapóné Tábori Hajnalka* (Debrecen), *Cseke Bence* (Sopron), *dr. Engler Péter* (Székesfehérvár), *Feiszt Ottó* (Nagykanizsa), *Fritsch Ottó*, *Füzi Edit* (Sopron), *Horváth György* (Sopron), *Iszló Pálné* (Sopron), *Kertész József* (Visegrád), *Köveskúti György* (Bp.), *Kurucz Péter* (Sopron), *Laborci György* (Sopron), *dr. Meskó Sándor* (Bp.), *dr. Molnár Sándor* (Sopron), *Németh Ferenc* (Bp.), *dr. Németh Gyula* (Székesfehérvár), *dr. Oroszi Sándor* (Bp.), *Pauló Tamás* (Bp.), *Pálné Nagy Éva* (Bp.), *dr. Rácz József és neje* (Sopron), *dr. Rónay Károlyné* (Sopron), *Rózsa Gábor* (Szentest), *Rumpf Barnabás* (Sopron), *dr. Rumpf János* (Sopron), *Sági Pálné* (Sopron), *Simon M. Veronika* (Székesfehérvár), *dr. Skultétyné Fekete Ágnes* (Sopron), *dr. Szabó Gyula* (Székesfehérvár), *Szabó József* (Szeged), *dr. Szabó Tibor* (Bp.), *Sztojkov Demeter* (Nyíregyháza), *Tibanyi Gyula* (Nagykanizsa), *Tóvölgyi Józsefné* (Bp.), *Turós László* (Vajszló), *Ungvári Mihály* (Kötegyán), *dr. Varga Ferenc* (Sopron), *Vámosi Tamás* (Pécs), *Vibermikné Locsmándy Erzsébet* (Sopron), valamint *Erdész és Faiparos Diákok Baráti Köre* (Sopron), *FATE* (Bp.), *Bánya-, Gépsz-, Kobó-, Erdő- és Faipari mérnöki karok Valétabizottságai*, *NYME, Rektori, Rektorhelyettesi és Erdőmérnöki Kar Dékáni Hivatala*, *OEE Nagykanizsai Csoportja*, *Öntödei Múzeum*, *Soproni Levéltár*, *Tószegi Ált. Isk.*, *VADEX* (Székesfehérvár), *Vásárosnaményi Fafaragó Kör*.

2001. évi időszakos kiállításaink terve:

Január 18.–február 11. Soproni Fafaragó Kör, valamint Horváth Tamás és Kovács András II. emh.-k kiállítása

Február 15.–március 11. Gráf Ildikó természetfotói

Március 14.–április 29. Diák hagyományaink: Szakestélyek

Május 4.–június 4. Ungvári Mihály millenniumi festményei

Június 8.–augusztus 5. Györkös Ferenc népi fafaragó munkái

Augusztus 9.–szeptember 2. Csapkekiállítás

Szeptember 6.–október 21. Diák hagyományaink: Ifjúsági csoportok Selmecen

Október 25.–november 18. Simon M. Veronika festményei

November 21.–december 4. Hárs György soproni építész emlékkiállítása

December 12.–2002. január 13.

Pintér Éva festőművész képei

Dr. Ráczné dr. Schneider Ildikó

Egy búcsújárás és története

Az Erdők a Közjóért Szakosztály őszi szombathelyi üléséről *Pápai Gábor* szép írásban számol be.

Leírja a térségben lévő nevezetességeknél tett látogatást. Így említést tesz a Szent Vid kápolnáról. Megjegyzi, hogy a kápolna híres búcsújáróhely. (Sajnálatos a fotócsere.) Igen. Évente egyszer odazarándokolnak a Szombathely és Kőszeg között található Perenye község polgárai.

1849. augusztus 13-án Világosnál Rüdiger orosz tábornok előtt tették le a fegyvert a magyar honvédek. A veszített szabadságharc után szétszéledt egységek honvédei az ellenség elől rejtőzködve igyekeztek a lakóhelyükre jutni. Így sikerült a perenyei szabadságharcosoknak községükbe visszatérni.

A sok nélkülözés és a sanyarú körülmények között menekülők megbetegedtek. Vérhasjárványt hurcoltak be a községbe. A veszedelmes kór sok embert támadott meg. Naponta többeket kísérték a temetőbe.

A lakosság Szűz Máriához esedezett, megfogadva, hogy a járvány megszűnte után minden évben hálát adni elzarándokolnak a Szent Vid kápolnához. A járvány szeptember végére megszűnt. Azóta tart búcsút minden év szeptember utolsó vasárnapján Perenye lakossága. Gyermekektől aggastyánokig több százán – még a Perenyéről elszármazottak is – részt vesznek a búcsún. Az öregeket valamikor szekéren vitték, most már gépkocsival, autóbusszal utaznak az idősebbek.

1999-ben, a 150. alkalommal tartott búcsút, melyen megerősítették elődeik fogadalmát, *dr. Konkoly István* megyés püspök vezette.

A zárandoklat a zászlódíszbe öltözött Velem községen halad át, ahol a község polgármestere rövid beszédében köszönti a búcsújárókat.

A kápolnában tartott szentmise után, a hívők visszatérve Velembe, fogyasztják el a magukkal vitt elemözsiát, majd folytatva az utat, Kőszegszerdahelyen litánián vesznek részt. Perenyére délután 5–6 óra között érkeznek, és a templomban egyházi énekeket énekelve adnak hálát.

Schalkház Lipót

Kellemes húsvéti ünnepeket kíván a STIHL nyuszi

Pályázat

Az Észak-Magyarországi Erdőgazdasági Rt. a 2000. évi ERDŐK HETE alkalmából pályázatot írt ki „Az ember és az erdő kapcsolata” címmel.

A pályázatra öt korosztályban lehetett műveket benyújtani: rajz, fotó, vers, próza műfajban.

A kiírt pályázatra általunk nem is remélt mennyiségű pályázat érkezett a megye minden részéből. Összesen 987 alkotást kaptunk. A legtöbb, 888 db volt a rajz, 48 db a próza, 41 db a vers és 10 db a fotó és montázs. A legtöbb pályamű a 10–14 éves korosztályból, 509 db; utána a 6–10 éves korosztályból 386 db érkezett. Az óvodáskorúak 65 rajzot küldtek. A 14 év feletti korosztályokból már szerényebben, összesen 27 főtől érkeztek rajzok, fotók és versek.

A pályázók közül 27 mű alkotója részesült díjazásban.

A beérkezett anyagból kiállítást rendezünk, mivel érdemesnek tartjuk azokat a nagyközönségnek is bemutatni.

Cserép János
vezérigazgató

2001 az olvasás éve

A Nyugat-Magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Kara és Faipari Mérnöki Kara adott otthont a Mezőgazdasági Könyvhónap első térségi rendezvényének.

Bemutatkozott a Mezőgazdasági Szaktudás Kiadó, a Mezőgazda Kiadó, a Magyar Mezőgazdaság, az Agroiinform Kiadóház és a Gazda Kiadó.

A sikeres rendezvényen szóba került a szakkönyv- és folyóirat-kiadás helyzete, gondja, baja.

A folyosón rögtönzött vásárral egybekötött kiállítás azonban jelezte, hogy a nehézségek ellenére a kiadók gazdagon kínálták megjelent műveiket.

Népszámlálás

Két tizenéves hölgy csöngetett be lakásomba egy hét végi délután. Mint Columbo hadnagy tolták felém igazolványukat nyomatékosítva, hogy ők a népszámlálók. Elő is kerültek a halványpiros kérdőívek, majd a kérdések egymás után. Amikor az iskolai végzettségemet firtató

kérdésre válaszoltam, hogy erdőmérnök, a hölgy kezében lelassult a toll, majd kisé zavarodott naiv tekintettel ismételte meg a kérdést. Érdeklődésemre, hogy vajon hallott-e már a magamfajta csodabogárról, határozottan nem volt a válasz. Társa vízszintes fejcsóválással erősítette meg, hogy számukra nem létező foglalatosságot végzek. Csak remélhetem, hogy további válaszaim nem ébresztettek szavahihetőségemben bizonytalanságot. Mindenesetre távozásukkor kezükbe nyomtam két, még nyomdameleg Erdészeti Lapot, kérve őket, hogy tompítsák szakmámmal kapcsolatos tájékoztatatlanságukat. Halkan jegyzem meg ezek után, hogy a társadalmi elismertetés érdekében végzendő feladatainknál ezek szerint sokkal több a tennivaló, mintsem gondoljuk. De azért ne adjuk fel.

Pápai Gábor

Piros füzetek

Az újabb piros füzetek az „Egedal-combi típusú vetőgép”-ekről és a „hazai gyártású erdészeti gépek”-ről tájékoztatnak.

Beszerezhető:

Nyugat-magyarországi Egyetem, Erdőmérnöki Kar Erdészeti-műszaki és Környezettechnikai Intézet

Géptani Tanszék

Tanszékvezető: Dr. Horváth Béla egyetemi tanár

H-9400 Sopron, Ady Endre út 5. (H-9401, Sopron, Pf. 132.)

Telefon: 99/518-153. Telefax: 99/311-103. E-mail: erdgep@emk.nyme.hu

Változások a finn erdőkben

A finn erdőkben az utóbbi időkben a következő változásokkal kell számolni: 1. Erdők számára kedvező termőhelyű területek csökkenése és az erdők felszakadozása apróbb részekre. Ez számos, nagy erdőtümbhöz kötött állatfaj eltűnéséhez vezethet. 2. Változások az erdők szerkezetében, a tuskókon és száradékon élő állatfajok egyedeinek száma csökkenhet. 3. Az ország déli részén még megtalálható lombos erdők fokozatos kitermelése. Ez a gerinctelen fajok számának apadásával járhat.

A hatások értékelését nehezíti, hogy az erdőhöz kapcsolódó faunát nem ismerik a kívánt mértékig. Az írás a következő kérdéssel zárul: A finn nemzetgazdaság nagyrészt az erdők fatermésére épül, de az erdők használatának jelenlegi gyakor-

lata milyen távlatokat nyit az erdőknek? A kérdésre még keresik a választ.

[Hivatkozás: Jarvinen-Haila: Animal populations in changing Finnish forests: many unknowns in a nation-wide ecological experiment. In Szabolcs I. (edit.): Ecological impact of acidification. Budapest, 1989, 39–47. o.]

Dr. Szodfridt I.

Megjelent

A jó értelemben vett, tartós megszállottság egy kézzel fogható eredményét tartja kezében az olvasó, aki **Nowinszky László** „Fénycsapdázás” című könyvét lapozgatja. A szerző a szombathelyi Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskola tanára, régóta közismert arról, hogy a fénycsapdás rovargyűjtés módszertanának, az azt befolyásoló környezeti tényezőknél avatott szakértője, és fáradhatatlan kutatója. Mintegy két évtizedes munkásságának összefoglalása ez a könyv, mely a rovaran és a fizika sajátos, igazi kuriózumnak számító ötvözetét adja.

Önálló fejezet foglalkozik a fénycsapdák különböző műszaki megoldásaival, kitérve az egyes típusok előnyeire és hátrányaira. A könyv kiemelten foglalkozik a fénycsapdás fogási adatok felhasználásának lehetőségeivel és korlátaival, azaz mire használhatók fel a fénycsapdák fogási eredményei? Meglepően sokféle célra: faunisztika, állatföldrajz, prognózis, populációdinamika, migrációs megfigyelések, hogy csak néhány közismertebb alkalmazási területet említsünk. A könyv másik fő témaköre a fénycsapdák hatásfokát módosító környezeti tényezők elemzése. Ilyenek a teljesség igénye nélkül a naptevékenység földi hatása, a földmágnesesség, a holdfázisok, az időjárás frontok, a légköri elektromosság, stb. Ha végigolvassuk e sorokat, ráébredhetünk, hogy a laikus számára az első megközelítésben nagyon egyszerűnek látszó fénycsapdázás is mennyi titkot hordoz magában, illetve segítségével mennyi új ismeretet szerezhethetünk a fényre repülő rovarokra vonatkozóan.

A könyv külön is említést érdemlő pozitívuma, hogy a témakör hazai és külföldi irodalmát minden eddigienél részletesebben áttekinti és elemzi, érdekes és hasznos információkat találhat benne az olvasó.

Terjedelme 187 oldal, számos táblázat, ábra, illetve fekete-fehér fénykép szemlélteti a mondandót. Megrendelhető a kiadónál: Savaria University Press - 9701 Szombathely, Károlyi Gáspár tér 4. Ára: 1900,- Ft.

Főtitkári beszámoló 2001. február hó

1. Az Országos Erdészeti Egyesület elnöksége az új Erdészeti Információs Központban tartotta az évszázad első elnökségi ülését (II.1). Riedl Gyula az OEE könyvtár vezetője mutatta be az elnökség tagjainak az új helyen kialakított könyvtárat. Minden elnökségi tagnak átadott egy emlékfüzetet, melyen a következő szöveg volt olvasható:

„Kedves Barátom! Kérlek fogadd jó szívvel a mellékelt összeállítást annak a megtiszteltetésnek emlékére, amely szerint Egyesületünk elnöksége az újjonnan létesített Erdészeti Információs Központ Egyesületünk részére kialakított Könyvtárában tartja az évszázad első ülését. őszintén kívánom, hogy az ott-bon érzetével hasson át az ülésbely történelmi szellemisége.

Budapest, 2001. február 1. Tisztelettel és szeretettel: Riedl Gyula (aláírás)”

A füzet tartalmazta az Egyesületünk alapítói dokumentumainak, az első Alapszabálynak, Ferencz József aláírásával ellátott jóváhagyó dokumentumnak, valamint a közadakozásból épített és jogtalanul elvett Alkotmány u.-i székházunk rézkarc képének másolatát. Kedves Gyula Bátyánk, a megható gesztust az elnökség és az Egyesület jelenlévő alkalmazottai nevében ezúton is szívből köszönjük.

Az új épületet Bakon Gábor a Pílisi Parkerdő Rt. Budapesti Erdészetének vezetője mutatt be, aki az épület megszületésének gondolatától az utolsó téglá helyére kerüléséig a helyszínen irányította az építkezést és gondoskodott arról, hogy a lehetőségekhez mérten minden partner a lehető legjobb elhelyezést kapjon az épületben.

Az elnökségi ülésen jelen volt 6 fő elnökségi tag. Az elnökség az ülésen a következő határozatokat hozta:

1/2001. (február 1.) sz. határozat:

Az elnökség az előterjesztett 2001. évi szöveges tervet a kiegészítésekkel elfogadta, egyben felkéri a főtitkárt, hogy a terv megvalósításának pénzügyi háttérét dolgozza ki. (Egyhangú döntés)

2/2001. (február 1.) sz. határozat:

a) Az Erdészeti Lapok mellékleteként, a WOOD TECH Erdészeti Szakvásár és Konferencia alkalmából, július 31.-ig hirdetési kiadványt kell kiadni, melynek bevétele 3 millió Ft.

b) Az Erdészeti lapok megjelenését az elnökség a decemberi ülésen elhatározottak szerint támogatja.

c) Az Erdészeti Lapok költségei közül a főszerkesztőt érintő költségek meghatározására az Elnök, mint munkáltató jogosult. (Egyhangú döntés)

Az elnökség tagjai és a meghívottak az évszázad első elnökségi ülését az alapító emlékkönyvben aláírásaikkal örökítették meg.

2. Az MTA Erdészeti Bizottsága az Akadémiaán ülést tartott, melyen több fontos téma került napirendre (II.5). Dr. Solymos Rezső akadémikus tartott tájékoztatót a Kormány által elfogadott erdőtelepítési programról. A „Híd a harmadik évezredbe” FVM programban előkelő helyet foglal el az erdőtelepítési feladat. Bizottság került felállításra, melynek elnöke Dr. Solymos Rezső akadémikus, titkára Barátossy Gábor az FVM EH elnöke. Az Erdészeti Bizottság szakos fórumát ez évben az MTA Buda vári dísztermében tartja, 2001. április 26.-án, melynek címe: „Az erdőtelepítés új perspektívái”. Winkler András intézetigazgató bejelentette, hogy a megszűnt Faipari Kutató helyett, az Egyetemen megalakult a „Faipari Kutató és Szolgáltató Központ”. Mészáros Károly intézetigazgató beszámolt a Nemzeti Erdőstratégia kidolgozásának állásáról.

3. Barátossy Gábor FVM Erdészeti Hivatal elnöke fogadta főtitkárunkat a már hagyományos és rendszeres konzultáció keretében (II.5.). A megbeszélésen szóba került az erdészeti részvénytársaságok jövője az ÁPV Rt. átszervezése következtében kialakuló helyzetben. Áttekintették az új Erdészeti Információs Központ még rendezésre váró feladatait. Az erdészeti kommunikáció kiteljesítése érdekében az Erdészeti Erdei Iskola Szakosztály és az ÁESZ Térségfejlesztési és Zöldövezeti Tervező Iroda segítségével kívánják elkészíteni az erdei iskola program országos fejlesztési tervét. Ezzel lehetővé válik a pedagógusok és a természetvédők által működtetett erdei iskolák mellé felzárkóztatni az erdészeti erdei iskolákat. Röviden áttekintették az OEE 2001. évi tervét. Elnök úr kifejtette véleményét az Erdészeti Lapokkal kapcsolatosan, melyet megszívulva további egyeztetés szükségessége az érdekeltek között. A magán erdőgazdálkodás és az erdőtelepítés további felkarolását és támogatását kérte Elnök úr az Egyesülettől. A természetvédelemmel a konfliktusokat rendezni kell. A megbeszélés végén a kölcsönös, időbeni információcserét tartották célszerűnek a hatékony együttműködés érdekében.

4. Egyesületünk főtitkára a Parlamentben találkozott Glattfelder Bélával, a Gazdasági Minisztérium politikai államtitkárával (II.13). Bebes István az Erdészeti Albizottság elnöke szervezésében létrejött találkozóon elsősorban a minisztérium és az Egyesület közötti kapcsolatfelvétel megteremtése volt a cél.

Államtitkár urat több témában kereste meg írásban az Egyesület. Ezek a faenergetika, a fafeldolgozás és az ökoturizmus, mely fontos területei az erdőgazdálkodásnak és a Széchenyi terv részeként költségvetési támogatásban részesülhetnek. Államtitkár úr kérte, hogy a pályázataikat a gazdálkodók és szervezetek adják be. Internetes elérhetőség: <<http://www.gm.hu/szechenyi/kulcs.htm>>. A megbeszélés végén államtitkár úr megjegyezte, hogy az OEE valamikori székházának gyönyörű termében van az irodája és ígéretet tett, hogy megtekinthetjük előzetes bejelentés után. (A főtitkár nem árulta el, hogy visszaperelés alatt van a székház és reméli, hogy nemsokára a vendéglátás fordítottan történhet, de az is szívélyes lesz.).

5. A Magán Erdőgazdálkodók Pártoló Tagi Tanácsa második összejövetelét tartotta az OEE klub termében (II.14.). Az ülést Farkas László elnök vezette, jelen volt Dr. Péti Miklós OEE alelnök és Ormos Balázs főtitkár is. Az elnök ismertette az elmúlt időszak történéseit, majd a napirend elfogadása után titkosan megválasztották Farkas László elnököt, aki a Küldöttközgyűlésben képviseli a Tanácsot (jelen volt 17 fő, igen szavazat 16 fő, 1 fő tartózkodás). A Tanács tagjai élénk megbeszélés és vita után a következőkben állapodtak meg. A pártoló tagok létszámát nem növelik, de minden tag további tagokat szervez be, hogy megfelelő létszámú hálózat alakulhasson ki, az ÁESZ kollégáinak támogatását is kéri. A magán erdőgazdálkodás legfontosabb megoldandó feladatainak megismerésére és az erdőtelepítésre szánt területek feltérképezésére országos kérdőív felmérést kezdeményeznek, hogy mind a gazdálkodókat, mind a döntéshozókat megfelelően tudják támogatni. Szakmai tapasztalatok egymás közötti kicserélésre tanulmányutat szerveznek Kaszóra. A fenti feladatok képezik a Tanács 2001. évi programját.

6. Az Állami Erdőgazdálkodók Pártoló Tagi Tanácsa az új Erdészeti Információs Központban tartotta soros ülését (II. 15.). A 22 részvénytársaságból 20 képviseltette magát a rendezvényen. A résztvevők megtekintették az új létesítményt. Az OEE könyvtárban Riedl Gyula könyvtárvezető tartott ismertetőt, majd a jelen levők az alapító emlékkönyvbe írták be nevüket, megörökítve az utókornak a támogatók körét. Gémesi József ügyvezető igazgató-helyettes tartott átfogó tájékoztatót az aktuális feladatokról, majd Káldy József OEE elnök köszönte meg az elmúlt évi együttműködést, támogatást. A következőkben ismertette a 2001. évi terv főbb feladatait, kiemelve azokat, melyek az erdőgazdaságokat érintik. A 2001. évi támogatást az Erdészeti Lapok biztonságos megjelentetéséhez kérte. Az erdőgazdasági vezérigazgatók az előző évi összeg inflációval növelt mértékét támogatták. Köszönjük.

Szakosztályi hírek

Az OEE Szeniorok Tanácsa, illetve Táj- és Környezetfejlesztési Szakosztálya közös rendezésben 2000. december 14-én tartott ülést, a meghirdetett napirendnek megfelelően. Dr. Szász Tibor megnyitója során üdvözölte az ülést megisztelő Káldy József elnököt és az OMBK Egyesület képviselőit dr. Pálffy Lajos kohómérnök, a Szeniorok Tanácsának elnökét, köszöntötte továbbá az előadókat, a megjelenteket, bejelentve, hogy Gémési József (ÁPV Rt.) ügyvezető ig.-h. más elfoglaltsága miatt munkatársát bízta meg az előadása megtartásával, majd kérte a jelenlévőket, hogy felállva emlékezzenek az időközben elhunyt Véssey Tibor kollégánkra, tagtársunkra és fejezzék ki gyászukat.

Ezt követően felkérte Kocsis István író, történész, hogy „A Szent Korona-tan és a jogfolytonosság” című előadását tartsa meg. A millenniumi korszakzáró előadás a tagság számára újabb megvilágításban nyújtott olyan ismereteket, amelyek a magyarság ősi szellemiségét, jogérzékének kialakulását jellemezték, amelyekből néhány kiragadott gondolat közreadásra érdemes:

– A Szent Korona-tan és misztériuma mai szemléletben nehezen értelmezhető és megközelíthető, a magyar közjogfejlődés sajátosságainak mélyebb elemzése és a téves „elméletek lefejtése” nélkül. Az előadó kiemelte, hogy a Szent Korona-tan megőrző erejévé vált a magyar alkotmánynak, államiságnak, megőrzője a magyar közjogfejlődésnek, és jelentősége történelmünk legdrámaibb helyzeteiben volt a legnagyobb. Éppen azért, mert a Szent Korona a szabadságjogokat, a méltányosságot, illetve a jobbiztonságot jelentette.

– Az előadó rámutatott, miért szent a Szent Korona. Mert a magyar nemzet a Szent Koronát Istentől kapta – meghatározott céllal, meghatározott üzenettel. Az üzenet az Igazsággal van összefüggésben. Ez a régi magyar küldetésstudatban a magyarság különleges szerepe ennek az Élő, Égi Igazságnak a méltó szolgálata. A magyar társadalom méltóképpen megbecsülve a szerves jogfejlődés eredményeit, a Szent Korona által ragaszkodni tudott a magasabb rendű hagyományhoz, amelynek lényege a küldetésstudat, a szakralitás komolyan vétele. E tekintetben éppen azért, hogy a Szent Korona a szakralis fejedelm jogutódja, következésképpen a tan a nagy eszményeit a későbbi korszakokba is átmenti.

– Az előadó történeti példák összefüggéseivel érzékeltette az ősi hagyományoktól való eltérést, „félreértelmezés” kiindulópontjait. Felvázolta a Szent Korona hatását a jogfejlődésre, történeti „fordulatokra”, a Szent Korona misztériumának megnyilvánulásait, a Szent Korona-tan kialakulásának körülményeit. A tan szerint a Szent Koronát mint jogi személyt a hatalom teljessége illeti, amely – legfőbb garanciája a hatalommegosztás vélegességének, az alkotmányosság megtartásának. A Szentkorona-tagság közjogi fogalma meghatározta a felelősségérzetet, valamint erősítette az egyenrangúság és a méltóságteljes magatartás kultuszát, mert nem az alárendelés, hanem a mellérendelés elvének érvényesülését segítette elő.

– A Szent Koronában van minden birtokjog gyökere. Magyarország területén csak magyar állampolgár vagy az országgyűlés által „honfűsített” – mint a Szent Korona tagja, jogokkal arányosított kötelezettségekkel – válhatott földbirtokossá. Ezenkívül természetesen az ősiség törvénye is védte a földtulajdont. Nagy jelentőséggel bírt, hogy nemcsak a földtulajdon a Szent Koronáé, hanem a stratégiai iparágak (bánya-, élelmiszeripar, energiagazdálkodás és a honvédelem) vagyona, ill. az erdő is.

– A jogfolytonosság kérdésében – amely szintén bonyolult –, mivel a Szent Koronatan szerint a Szent Koronához való viszonyát miként a király sem, a nemzet sem határozhatja meg. A Szent Korona akaratát az országgyűlésen hozott és a király által szentesített törvények fejezik ki. A hűség eskü erősebben köt a koronához, mint a király személyéhez. Valahányszor a király abszolút hatalomra tört, szembefordult a Szent Koronával. A tan ma is kötelező, mert a nemzet törvényes képviselői a Szent Koronatan nemzetgyűlésen nem hatálytalanították. Igaz, nem könnyen oldható meg a jogfolytonosság helyreállítása sem. A jogfolytonosságot lehet tagadni, de tagadása nem más, mint a törvények megvetése. Egy jogfolytonosságot vállaló országban a törvény gyémántból van, a tagadó országban üvegből.

A második napirend keretében „Az állami erdőgazdálkodás időszerű kérdései”-ről Pintér Zoltán erdőmérnök, közgazdász, az ÁPV Rt. munkatársa tartott előadást. Tájékoztató az eddig kialakult helyzetről, az erdőgazdaságok gazdálkodásának eredményességéről; termelési érték, forgótőke alakulásáról, fejlődésükről, továbbá az integrátor szerepben végzett munkákról. A naturáliákban kifejezhető teljesítményekről: fakitermelés, erdőművelés, vadászat stb. Említésre került az ÁPV Rt. átalakulása (megszűnése) utáni esetleges változatról. Az új kezelési keretben is az állami vagyongépekkel való működtetés optimálisabb formájának kiválasztása szerepelhet, mivel az ÁPV Rt. forma hatékonysága jónak bizonyult, különösen a beruházási színvonal növekedésében. Jelezte továbbá, hogy a jövőt illető stratégiai tervek készüléskor vannak, amelyek központi célkitűzései kö-

zött az erdőgazdálkodási, vagyongyarapítási feladatok mellett a közcélú – sport, turisztikai, természetvédelmi – feladatok ellátása az eddigiekénél súlypontosabban szerepel. A természetvédelem terén felmerült kritikus kérdésekben viszont meg kell találni a természetvédelmi igazgatással közös érdekű együttműködési alapokat.

Az előadás kapcsán kérdéseket intéztek: Jancsó G., dr. Sípó Á., Pechtol I., dr. Madas L., Zágoni I., amelyek megválaszolására a napirend lezárult.

A következőkben dr. Halász Aladár emlékeztetett arra, hogy Modrovich Ferenc nagybecsült professzorunk emlékének őrzésére az egyetem arra érdemesült professzorai „panteonjában”, az emlékek között nincs szobra. Holott ő volt az, aki megalapozta az egyetem műszaki képzését, és neki köszönhető, hogy egyetemünk a Műszaki Egyetemmél azonos elbírálástul legyen. E mulasztás felszámolása szakmai múltunk megbecsülése miatt is kötelező. Javaslata, forduljunk felhívással az elnökséghez ennek a békának a pótlására, és tegye meg az egyesület a szükséges lépéseket. Jereb Ottó e jogos előterjesztéssel egyetértve felhívta a figyelmet, hogy az egyetemi professzorok „nagy generációjához” tartozónak tekinthető még Staszney Albert és Lessenyi Ferenc, akiknek szintén illene emléket állítani!

Káldy József elnök más elfoglaltsága miatt eltávozása előtt közölte, hogy örömmel vett részt az ülésen. Előjáróban is köszönettel vette az előterjesztésben elhangzottakat – Modrovich-szobor –, annak indokoltságát, ígéretet tett az indítvány továbbvitelére és a jövő évi megvalósítására. A következő időszakra eredményes munkálkodást, kellemes ünnepeket és boldog új évet kívánt.

Az egyéb bejelentések keretében Jakabffy Ernő tájékoztatót, hogy Svédországban az erdőben nincsenek kerítések, ahogyan arról bizonyos hírforrások közvetítettek, csak az autópályák mentén létesülnek a szabvány szerinti kerítések. Hivatkozva a magyar erdészek kifejtettebb magyar tudatára észrevételezte, hogy hiányolja a magyar zászlóban a magyar címet, amely nélkül „szimbólumunk” nem teljes. Úgy véli, a megoldás előmozdítására örömmel venne közreműködőket. Köveskúti György a „Magyarország nevezetes fái” c. új képes kiadványra hívta fel a jelenlévők figyelmét mint támogatandó és értékes szakmai ismeretanyagot is közvetítő anyagra.

A zárzó előtt dr. S. Nagy László, illetve dr. Szász Tibor adtak tájékoztatást az év munkájáról, vázolván a következő év tervezett foglalkozásait, amelyek után az elnök kellemes ünnepeket, boldog új esztendőt és eredményesebb évszázadokat kívánva az ülést bezárta.

Budapest, 2000. december 27.

Dr. Szász T.–dr. S. Nagy L.
elnökök

Remete István (1935–2001)

Január 5-én gyászolók százai; hozzátartozók, barátok, volt munkatársak, vadászok, erdészek és sok tisztelő kísérté utolsó útjára Gencsapátiban Vas megye nyugalmazott fővadászát.

A Vadászok Vas megyei Szövetsége nekrológiájában így emlékezik meg az eltávozottról:

„Ismét elment közülünk egy vadász: fehér hóban, tél havában, de látható nyomok nélkül. A közeli tegnapban emlékek közt matat a lélek, de jaj, arc, mozdulat, ének, csak gyertyaláng ég tovább. Az erdőn szikrázó a föld, csak a faág gyászol: a tegnapi még reménytel szórt táj, mára üres jászol. Remete István, vadásztárs, nekünk nagyon hiányzol...”

1935. december 1-jén született Kapuváron. Hatan voltak testvérek. Édesanyja korán meghalt. Édesapja a kapuvári malomban volt főmolnár. Az általános iskolát Kapuváron, a középiskolát Sopronban végezte, itt szerezte meg már felnőtt fejjel a vadász-vadtenyésztő felsőfokú képesítést is. Mindig erdész akart lenni, ami teljesült is. Munkáját a Sárvári Erdőgazdaságnál kezdte, majd a Szombathelyi Erdészethél dolgozott. Hívásra innét került 1968-ban a MAVOSZ-hoz, ahol megyei fővadászként dolgozott 1994-ig, nyugdíjba vonulásáig.

Mindene volt a természet és a vadászat, a fiatalok tanítása. A Középrigóci (Somogy megye) Vadászati Szakmunkásképzőben volt tanító, az Oladi Szakmunkásképzőben vizsgáztató, 1999 júniusáig.

1977-ben költözött Gencsapátba, ahol a falut, környezetét és az embereket azonnal megszerette, ami kölcsönös volt, hisz a helybeliek is hamar megismerték és megszerették a mindig jó kedélyű, vidám embert.

Nyugdíjba vonulása után vállalkozó lett, emellett mindig a háza és környezete szépítésén ténykedett. Szabadidejét a rajongásig szeretett hat unokájának szentelte.

Aki elmegy, utána mindig űr marad, s emléke fekete lyuk, befelé ragyog. Túl az idő örök vadászlesén, lélekben végleg köztünk maradsz. Hogy éppen merre jársz az égi tájon, talán elárulják titokzatos ábráikkal az ég hangtalan kakukkjai, a vak csillagok.”

Remete Istvánt, akit 1998-ban Gencsapátiban önkormányzati képviselőnek választottak, *Kovács Vince* polgármester megható beszédben búcsúztatta, méltatva az elhunyt érdemeit.

A község vezetése nélkülözni fogja szorgalmát, társadalmi munkáját és élettapasztalatából fakadó bölcs tanácsait. Még sokáig fogjuk nélkülözni.

Emlékét szívünkben őrizzük.

Schalkház Lipót

Patkó József ok. erdőmérnök (1930–2000)

Elmondta 2000. december 28-án, Budapesten a hamvak elhelyezésénél *Hardi László*, az Állami Erdészeti Szolgálat Pécsi Igazgatóságának igazgatója.

Kedves Munkatársunk, Kollégánk!

Kedves Jóska bátyám!

Nehéz megszólalni ebben a szomorú pillanatban. Nemcsak a döbbenet miatt, amelyet váratlan halálad okozott, hanem azért is, mert immár örökre megszakadt a sok-sok év, évtized dolgos hétköznapjaiban kialakult emberi és kollegiális kötődésünk. Azt pedig szinte feldolgozni is képtelenség, hogy nem vagy többé hős szeretett családot és mindannyiunk számára.

Diplomádat 1954-ben szerezted meg Sopronban, s mint fiatal erdőmérnök, a Duna-ártéren a Bátaszéki Erdészethél kezdted – mindenki által elismert – energikusan, ambiciózusan szakmai pályádat.

1964-től hazakerültél szűkebb pátriádba, a Tamási Erdőgazdaság központjába, ahol mint erdőművelő szolgáltad kellő alázattal, odaadással és általános elismeréssel a tolnai erdőket.

Az erdőfelügyelőségek megalakulásával –1968 óta – szakmai pályád is módosult, hiszen az újonnan alakult szervezet, a tamási erdőfelügyelők vezetőjeként, irányítójaként, sikeresen és eredményesen tevékenykedtél tovább nyugdíjba vonulásodig.

Személyes munkádban és életedben haláladig elkísért egy másik elismert szakmai kötődés, a szakági (erdészeti és vadászati) igazságügyi szakértői tevékenység, amelyben nagy felelősséggel és körültekintéssel, keménységgel munkálkodtál.

Mint fiatal kolléga ismertelek meg. Már első találkozásunkkor mély benyomást tett rám derűs életszemléleted, vidámságod. Szeretted az életet, és ez közvetlen környezetedre is kisugárzott, s amely az együttlétbe oldott vidámságot hozott.

Személyemnek az a megtisztelő, ám nehéz és szomorú feladat jutott, hogy immár másodszer búcsúdom Tőled, sajnós, ezúttal végérvényesen.

Első alkalommal nyugdíjba vonulásodkor. Akkor vidámak, jókedvűek voltunk, mintha csak szabadságra készültél volna.

A mostani elválást, a búcsú pillanatait a szomorúság tölti be...

Váci Mihály gondolatai szívünkéből szólnak:

„Olyan csend van így nélküled,
hogy szinte hallani,
amit még utoljára
akartál mondani.
Szeretteim, s barátaim
Isten veletek
Szívetek őrizze a szép emlékeket
Csak az hal meg igazán kit elfelejtetek.”

Deák István

Janata Etelka okl. erdőmérnök (1945–2000)

Életének 55. évében tragikus hirtelenséggel távozott közülünk Janata Etelka erdőmérnök, az Állami Erdészeti Szolgálat Pécsi Igazgatósága Tamási Erdőfelügyeleti Osztályának vezetője.

Szakmai pályafutását 1972-ben kezdte a Nagykunsági EFAG Mendei Erdészethél erdőművelési műszaki vezetőként, és lelkében mindig is művelő maradt. 1975-ben került Tolna megyébe a Gyulaji ÁFVAG-hoz, majd 1982-ig a Bikácsi Erdészeti erdőművelője, a tengelici homok emberpróbáló körülményei között.

Azóta erdőfelügyelő Tolna megye északi felében a Budapesti, majd a Pécsi Erdőfelügyelőség dolgozójaként, 1991-től a Tamási Erdőfelügyeleti Osztály vezetője.

Rendkívüli precizitásával, szorgalmával minden munkahelyén elismerést vívott ki, bár határozottsága miatt a vezetőihez fűződő viszonya nem volt mindig felhőtlen. Mindig igen gyakorlatias gondolkodással tevékenykedett az erdő érdekében, fáradhatatlan volt Tolna megye magánerdő-gazdálkodásának beindításában. Saját magát nem kímélve, gyenge fizikuma ellenére napi 10–12 órát dolgozott (számtalanszor a pihenőnapokon is), mintha megérezte volna, hogy neki kevesebb idő adatik.

Puritán módon élt, munkájában pedig nagyon igényes volt.

Vezetői, kollégái és ügyfelei egyaránt tisztelték és sokan elkísérték utolsó útjára. Sírjánál a munkatársak nevében szívhezszerűen búcsúzott *Hardi László* igazgató.

Emlékét megőrizzük!

OEE Tamási Csoport

Búcsú Zámbo János professzortól!

2000. december 3-án meghalt Zámbo János professzor, akadémikus, a magyar bányászat kimagasló egyénisége, a magyar tudományos világ nemzetközileg is ismert, elismert büszkesége.

Zámbo János akadémikus bányászprofesszort méltatni tollam hivatlan lenne, csak alázattal és végtelen tisztelettel emlékezem rá, hiszem, hogy erdész kollégáim teljes egyetértésével.

Az ötvenes években még Sopronban tanított.

Zámbo professzor volt a Budapesti József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Bányamérnöki Karának utolsó soproni dékánja.

Nem tanított az Erdőmérnöki Karon, de mi erdészek is a magunk professzorának tekintettük őt. Ezekben az években – az 1951.

évi „Szent Bertalan-éjszaka” ellenére, amikor mintegy 150 hallgatót 24 óra alatt kiűzték Sopronból és jó néhány professzort elbocsátottak – még élt a selmeci szellem! Zámbó professzor a nagy Soproni Professzori Kar egyik testileg, lelkileg szálfagyénisége volt. A hallgatóság bányászok, erdészek, kohászok és földmérők úgy néztek fel rá, mint az Istenre. Biztonságérzet és az ősi selmeci szellem sugárzott egyéniségéből.

Tanártársai is nagy elismerés mellett szerették!

Rákosiéknak nagyon nem tetszett a selmeci mentalitás, a szakok erős összetartása. A bányászok meg amúgy sem voltak soha könnyű fiúk, na meg a „zöld reakció”, az erdészek, és mindezt tetőzte a nyugati határ közelsége. Szét kellett tehát robbantani ezt a közösséget! Legelőször a földmérőket vitték el Budapestre, majd a kohászokat és a bányászokat telepítették át Miskolcra az újonnan épülő, még akkor be sem fejezett Rákosi Mátyás Nehézipari Műszaki Egyetemre. Bennünket, erdészeket hagytak utoljára, de már 1949-ben a Gödöllői Agrártudományi Egyetemhez csatoltak, annak Erdőmérnöki Kara címén.

Rákosi 1953-ban megbukott, Nagy Imre

pedig nem volt hajlandó befejezni a „magyar nép nagy tanítómesterének művét”. Így maradhattunk tehát Sopronban, sőt 1955-ben önállóságot kapva Erdőmérnöki Főiskolaként működött tovább Alma Materünk.

Zámbó professzor úrral csak 1987-ben találkoztam újra, amikor is meghívásunknak eleget téve a MAB elnökeként *Terplán Zénó* professzorral, a MAB tudományos titkárával látogatást tettek a Bükki Nemzeti Parkban. Vendégeink igen jól érezték magukat a sok szép és tudományosan is érdekes dolgok, jelenségek láttán. Zámbó professzor úr nagy huncutul vizsgáztatott is bennünket a Bükk-hegység geológiai, hidrogeológiai ismeretekből. Átmentünk a „vizsgán”. Még nagyon szép lett volna, ha a BNP vezetői megbuknak ezek az egzámenen.

A MAB Erdészeti Szakbizottság fájának magját ekkor vetettük el *V. Szabó Ferenc* főmérnökünkkel. Felvetettük ugyanis a MAB két vezetőjének, hogy működési területükön, azaz Észak-Magyarországon van a magyar erdők területének és favagyonának jelentős része, valamint ezen a vidéken az erdők környezetvédelmi, üdülési és pihenési funkciói iránt hatványozottan jelentkeznek a társadalmi igények.

Ugyanakkor a MAB-nak nincs erdészeti bizottsága. Mindkét tudós professzor egyből elfogadta véleményünket. Zámbó professzornak ez különösen imponált. Ebből éreztük, hogy magában jelest adott ennek a két erdésznek. Azt még Sopronból tudtuk, hogy szerette is az ősi testvér-szakot.

Két hét sem telt bele, 1987-ben létrejött a MAB Erdészeti Albizottsága, mai nevén az MTA Miskolci Területi Bizottságának Erdészeti Szakbizottsága, amelynek *dr. Kovács Jenő* kandidátus lett az elnöke, hiszen ehhez a poszthoz már tudományos sarzsi szükséges.

Örömmel látom 14 év elteltével, hogy az elvetett mag ma már gyönyörű szép fává fejlődött. Kívánjuk, nőjön tovább, erősödjön! Állja a magyar erdőket tépázó történelmi viharokat! A MAB-bal együtt a tudomány és a szellem erejével harcoljon a magyar erdőket sanyargató magánérdekek eluralkodása ellen, az egyetemes nemzeti érdekek elsődlegességéért!!

Erre kötelez bennünket Zámbó professzor életműve és az ősi selmechényai szellem.

Vivat Academia, Vivat Professores!

Dr. Bartucz Ferenc
nyugdíjas erdőmérnök

ESEMÉNYNAPTÁR – 2001 ÉV

FEBRUÁR	24.	MillVadBiz OEE, KÖM	Vadászok-Erdészek-Természetvédők Országos Bálja	Budapest,
MÁRCIUS	6.	HÖK	Állásbörze, Erdőmérnöki Kar	Sopron
ÁPRILIS	18.	OEE	Küldöttközgyűlés	Budapest
	22.	KÖM	Föld napja	
	24-27.	OEE	Erdőpedagógiai szeminárium (Északerdő Rt.)	Miskolc
	3-4.	FAGOSZ	Fakereskedelmi konferencia	Siófok
	26.	MTA EB	Az erdőtelepítés új perspektívái (fórum)	Bp. MTA díszterme (várban)
MÁJUS		NYME EK	Valetálás	Sopron
	10.	KÖM	Madarak és Fák napja	
	17-19.	OMBKE	Bányász-Kohász-Erdész találkozó	Tatabánya
	22. hét	OEE	Bedő, Kaán díjasok találkozója (Szombathelyi Erd. Rt.)	Órség
	22-23.	ÁESZ	Erdőrendező verseny	Zalaegerszeg
	24-25.		PRO SILVA HUNGARIA közgyűlése	Királyrét
	25-27.	MEGOSZ	Erdőgazda Napok	
JÚNIUS	9-16.		PRO SILVA EUROPA kormányzó Tanácsa	Csehország
	5.	KÖM	Környezetvédelmi világnap	
JÚLIUS	5-6-7.	OEE	Ünnepi Küldöttközgyűlés (Nyírerdő Rt.)	Nyíregyháza
AUG.		EFDSZ	Sportnapok	
	22-25.		WOOD TECH Erdészeti Szakvásár és Konferencia LIGNO NOVUM Faihari Szakvásár	Sopron
	35. hét	OEE	Természetvédelmi és fakereskedelmi konferencia Erdésznők VI. Országos Találkozója (KEFAG Rt.)	Kecskemét
SZEPT.	3.	NYME	Erdőmérnöki Kar tanévnyitó	Sopron
	3-4.	ProSH	Bükk őserdő és természetközeli tölgy-gazdálkodás	Románia
	20.	KÖM	Takarítási világnap	
OKTÓBER		OEE	ERDŐK HETE (erdőgazdasági Rt.-k)	országos
		OEE	Újságíró találkozó (Mecseki Erd. Rt.)	Pécs
		FAGOSZ	Fakereskedelmi Konferencia	Siófok
NOVEMBER		OEE	Küldöttközgyűlés	Budapest
DECEMBER	7.		Jubileumi rendezvény	Budapest